Ի. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 5201 11/24 ՄԱՐՏ 1903 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 25 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1320 Ի. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 5201

درعليه ده غلطه ده «آرەولك» غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,"
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փօստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՅՈԲԵԼԵԱՆ ՄԸ

Վանայ Երամեան վարժարանին հաստատման Յոբելեանը կատարելու գաղափարը տակաւ գործադրութեան կը մօտենայ: Պոլսահայ մամուլը, առջի օրէն, համակիր գտնուեցաւ կրթական այդ մասնաւոր հաստատութեան այս հանրային պատիւը ընծայելու առաջարկին, եւ այլապէս խորհելու պատճառ մը չի կար վասն զի ամէնքս ալ բաւական լաւ գաղափար մը կազմած ենք այդ վարժարանին վրայ, որուն Հիմնադիր-Տնօրէնին աչքի լոյսէ զուրկ վիճակի մէջ այսքան տարի աշխատելու, տքնելու յարատեւութիւնն ու անձնուիրութիւնը ինքնին արժանիք մը կը կազմեն: Իսկ այս առանձնայատկութենէն դուրս, գաւառային միջավայրի մէջ տղոց դաստիարակութեան տրուած կանոնաւոր զարկը, որ սերունդ մը պատրաստած է մինչեւ այսօր ու կը շարունակէ պատրաստել այսուհետեւ ալ, ոչ նուազ գնահատելի իրողութիւն մըն է:

Այս կրկնակ տեսակէտներով, համեստ սահմանի մը մէջ կատարուելիք այդ կրթական յոբելեանը գոհունակութիւն պատճառելու բնութիւն ունի: Գլխաւորաբար, անոր նիւթապէս սատարողները պիտի ըլլան՝ Երամեան էֆ.ի նախկին սաները, թէ՛ Վանայ մէջ եւ թէ՛ ուրիշ տեղեր հաստատուած, որոնք բարեկեցիկ դիրք մը ունին նիւթապէս եւ՝ իրենց սրտին խորը կը պահեն երախտագիտական զգացում մը իրենց նախկին դաստիարակին նկատմամբ: Եւ թերեւս գտնուին անհատներ ալ, ու փափաքելի է որ գտնուին, որոնք առանց իրենց ուսումը այդ վարժարանին մէջ առած ըլլալու՝ զուտ կրթասիրական ինքնաբեր զգացումէ մը թելադրուած՝ մասնակցիլ ուզեն կատարուելիք հանդիսակութեանը՝ որուն արդիւնքը պիտի յատկացուի դպրոցի յատուկ շէնքի մը շինութեան:

Իր ընդհանուր գծերուն մէջ, այս յոբելեանը հետեւողութիւն մը պիտի ըլլայ ուրեմն Պէրպէրեան վարժարանի քառասնըհինգամեակին տօնման,—որ այնքա՛ն փայլուն ու քաջալերիչ հանդիսացաւ: Իրաւ է որ համեմատութիւնները նոյնը չեն ներկայ պարագային մէջ. Նախ՝ երկու վարժարաններէն մէկուն մայրաքաղաքի մէջ ու միւսին՝ գաւառի մէջ գտնուելուն պատճառաւ. յետոյ, անոնց առաջինին Հիմնադիր—Տնօրէնին վայելած ուսուցչապետի ու գրագէտի համբաւին, իսկ երկրորդին համեստ՝ բայց տքնաջան ուսուցիչ մը ըլլալուն պատճառաւ, ինչ որ վիրաւորիչ բան մը չունի սակայն իր մէջ, ընդհակառակը, պատիւ մըն է Երամեան էֆէնտիին ու իր վարժարանին, որ իրենց պարզութեանը ու երկրորդական դիրքին մէջ կ'արժանանան յոբելեանի մը մեծարանքին:

Այս անգամ ալ, ինչպէս Պէրպէրեան յոբելեանին առթիւ, դաստիարակը ու դպրոցը, կամ անձը ու գործը միացած՝ ինքնօգնութիւնը, յարատեւ աշխատութիւնը ու պարկեշտութիւնն է որ կը մարմնաւորեն մեր համայնքին աչքին, ինչ որ ալ ըլլան երկու յոբելեանները անջատող տարբերութիւնները: Բարոյապէս կազդուրիչ բան մը ունի այս գնահատումին ծաւալումը մեր հասարակական բարքերուն մէջ, ուսկից ամէն ուսուցիչ, ամէն դաստիարակ, ամէն վարժապետ իր քաջալերանքի բաժինը կը ստանայ բարոյապէս:

Վանէն կը ծանուցուի թէ արդէն իսկ մէկ քանի նուէրներ հասած են հեռաւոր քաղաքներէ՝ Երամեան վարժարանի յոբելեանի կազմակերպիչ մասնախումբին: Կը յուսանք մօտ ատենէն կարդալ անոնց բազմապատկուած ըլլալուն լուրերը որոնք, վերեւ պարզուած բոլոր տեսակէտներէն դուրս, այնքան սփոփարար պիտի ըլլան այդ հաստատութեան վարիչին՝ զոր բնութիւնը զրկած է կեանքի ամէնէն մխիթարական առաւելութենէ,— աչքերուն լոյսէն,— եւ որուն՝ այդ վիճակին մէջ ուսուցչութիւն ընելն իսկ ինքնին «առաքինութեան մրցանակ»ի մը արժանի պիտի հանդիսացնէր զինքը:

Տ. Ա.

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա

Տասներկու տարի առաջ, Ս... քաղաքին հեռագրատան պաշտօնեաներուն մէջ կար մէկը՝ որ կը կոչուէր Էտմոն Շառուա: Ամուսնանալու մասին անհուն տենչանք մը ունենալով հանդերձ, չէր համարձակեր մէկուն խոստովանիլ իր այս բանաւոր ու օրինաւոր փափաքը:

Էտմոնի ծնողքը կը բնակէին մօտակայ գիւղերէն մէկուն մէջ: Անոնք ալ շատ կը բաղձային որ իրենց զաւակը գիւղաքաղաքէն հարուստ, գեղանի աղջիկ մը առնէ ու ընտանիք կազմէ, բայց որովհետեւ տեղացիներէն ո՛չ մէկուն հետ ծանօթութիւն ունէին, չէին կրնար իրագործել իրենց այս բաղձանքը:

Էտմոն Շառուայի պաշտօնն էր Բարիզի հետ հաղորդակցիլ, Բարիզ հեռագիր տալ, ու Բարիզէ հեռագիր առնել: Առաւօտ մը Էտմոն դիտեց թէ իր Բարիզեան պաշտօնակիցը, այսինքն՝ իրեն հետ հաղորդակցող պաշտօնեան, փոխուած է: Հիմա իր դիմաց ունէր հեռագրական պաշտօնէուհի մը, որ ամուսնացած ալ չէր:

Հեռագիրներուն փոխանակման միջոցին քանի մը անգամ առիթ ունենալով կրկնելու, «Այո՛, տիկին», «Ո՛չ, տիկին» բառերը, իր բարիզեան պաշտօնակցուհին ստիպուած էր պատասխանել. «Ո՛չ թէ տիկին, այլ՝ օրիորդ»:

Բ

Էտմոն Շառուա, որչափ [illegible], զգոյշ էր՝ երբ գտնուէր ուրիշ մարդոց դիմացը, նոյնչափ ալ համարձակ ու շատախօս կը դառնար հեռագրական հաղորդակցութեան մէջ:

Կամաց կամաց գրաւեց իր բարիզեան պաշտօնակցուհիին վստահութիւնը: Հաղորդակցութիւններուն կարճատեւ բայց ազատ դադարներու միջոցին, հակառակ՝ հաստատուած կանոններուն, իրարու հետ խօսքեր կը փոխանակէին, իրարու գաղտնիք կը յայտնէին:

Բարիզցի օրիորդը հետագայ մանրամասն տեղեկութիւնները հաղորդած էր անոր.

—Ես մինչեւ փոքր աղջիկ մըն էի, մայրս մեռաւ: Այն ատեն հայրս հարիւրապետ էր, հիմա հանգստեան թոշակ կը ստանայ: Փիշերօթիկ վարժարանի մը մէջ դրաւ զիս, հոն մեծցայ: Շրջանաւարտ ըլլալէս յետոյ, երկու տարի տունը մնացի: Հայրիկիս հետ միայնակ կ'ապրէի: Հայրս ուրիշ զաւակ չունի: Տնական գործերով կը զբաղէի, ինչ որ դուրսի աշխատանքէ աւելի դիւրին կը թուէր ինծի: Բայց հայրիկս իր հանգստեան թոշակէն զատ ապրուստի ուրիշ միջոց չունի: Մեռնելէն յետոյ, այդ թոշակը պիտի դադրի. ասոր համար՝ ես բնաւ հարստութիւն չունիմ: Հարկադրուեցայ պաշտօնի հետամուտ ըլլալ ու հեռագրատան մէջ պաշտօն մը ստանալու յաջողեցայ:

—Անշուշտ օր մը պիտի թողուք այս պաշտօնը, երբ ամուսնանաք, ըսած էր Էտմոն:

—Ձեզ կարծեր, շատ հաւանական չէ որ ամուսնանամ. քանի որ դրամօժիտ չկայ, երբեք ալ չի գտնուիր: Դուք ալ ինծի չափ գիտէք զայս: Իբր պարզ պաշտօնէուհի մը, կը մտածեմ թէ բախտը ստորնագոյն դիրքի մը մէջ դրած է զիս. փոխանակ ինծի տալու կարգ մը վկայականներ, փոխանակ ինծի դաշնակ սորվեցնելու, եթէ գործաւորուհի մը ընէր զիս, աւելի լաւ կ'ըլլար: Այն ատեն իմ փոքրիկ տանս մէջ հանգստօրէն կ'ապրէի, ամուսինիս հոգ կը տանէի, կերակուրներս կ'եփէի, սակայն հիմա դրամօժիտէ զուրկ եմ, որով եւ զուրկ պիտի մնամ ընտանիք մը կազմելու երջանկութենէն:

Գ

«Մեր բարիզցի պաշտօնակցուհին շատ ուղիղ կը խօսի», ըսած էր Էտմոն Շառուա մտքին, ու օրիորդին անունը հարցուցած:

—Մարի Վլատիէ, պատասխանուած էր:

—Տարիքնի՞դ:

—Օ՜, անփափկանկատութի՛ւն է ատ. միթէ կարելի՞ է այդպիսի հարցում ուղղել օրիորդի մը:

—Ինչու համար չկրնար հարցուիլ եղեր, քանի որ անշուշտ օր մը պիտի ներկայացնէք ձեր ծննդեան վկայականը:

—Քսանըվեց տարեկան եմ. ինչպէս, գոհ եղա՞ք:

Տեսէք թէ Էտմոն ո՛րչափ համարձակախօս է հեռուէն. նոյն իսկ յանդգնած էր հարցնել թէ ինչպէս էր աղջկան դիմագծութիւնը, բարձրահասա՞կ թէ կարճահասակ է կամ ոչ:

—Աւելի բարձրահասակ՝ քան թէ կարճահասակ:

—Նիհա՞ր էք:

—Այո՛:

—Խարտեա՞շ թէ թխադէմ:

—Խարտեաշ:

—Կապո՞յտ են ձեր աչքերը:

—Այո՛:

—Դրաւ կը դնեմ թէ շատ ճերմակ է ձեր երեսին գոյնը:

—Դրաւ դրէք, պիտի շահիք

—Օ՜... կարծեմ թէ տգեղ չէք բնաւ, օրիորդ, ձեր ձեռքերը մանրիկ ու գիրո՞ւկ են թէ ոսկրոտ ու երկայն...

—Օ՜... կը բաւէ. հիմա դանց ըրէք այդ բաները ու ձեր մասին ծանօթութիւններ տուէք ինծի:

Էտմոն անմիջապէս գոհացում տալով օրիորդին այս փափաքին, կարելի եղած ճշդութեամբ խօսեցաւ իր երկայն հասակին ու սեւ մազերուն վրայ:

Դ

Էտմոն Շառուա տակաւ կը հրապուրուէր այս անուշիկ բանակցութիւններէն, այնպէս որ հեռուէն սիրահարեցաւ օրիորդին եւ որոշեց Բարիզ երթալ տեսնել զայն:

«Այո՛, պիտի երթամ, ինչ արգելք կայ որ չխնդրեմ անոր ձեռքը: Պարկեշտ աղջիկ մըն է, համեստ ընտանիքի զաւակ, ուշիմութիւնը, ուղղադատութիւնը, բնաւորութիւնը կը փայլին ակներեւ: Թէեւ հարուստ չէ, բայց յայտնի է թէ շռայլ չէ. գէշ չպիտի ըլլայ անոր հետ ամուսնանալով» կ'ըսէր իւրովի:

Էտմոն, հաստատ որոշում մը չտալու համար, մտադրած էր նախ օրիորդ Վլատիէն տեսնել՝ առանց անոր գիտակցութեան. եթէ սխալած ըլլար իր ենթադրութեան մէջ, անձայն, անշշուկ ետ պիտի դառնար: Ուստի աղջկան իմացուցած չէր թէ Բարիզ պիտի երթայ ինքը:

«Բնաւորութիւնը հաճելի կը թուի ինծի. եթէ դէմքին ալ հաւնիմ... արդէն կ'ախորժիմ բարձրահասակ, նրբակազմ խարտեաշներէն, այլ եւս ինչ կ'ըլլայ թող ըլլայ, կ'որոշեմ ամուսնանալ անոր հետ», կը խորհէր իւրովի:

Ե

Էտմոն Շառուա շրջահայեացօրէն եւ առանց դժուարութեան կրցաւ գործադրել իր այս ծրագիրը: Գիտէր օրիորդ Վլատիէի հասցէն, գիտէր նաեւ թէ ո՛ր ժամուն կ'երթար հեռագրատուն: Ուստի երբ Բարիզ հասաւ, օրիորդին բնակարանին մօտերը յարմար տեղ մը գրաւելով՝ սպասեց հոն:

«Ութը ժամը ութին կ'երթայ հեռագրատուն. ուստի կրնամ տեսնել զինքը, երբ տունէն դուրս ելլէ,» կ'ըսէր իւրովի:

Իրօք, ժամը եօթնուկէսին, բարձրահասակ, գեղեցիկ, կապոյտ աչքերով, շուշանափայլ սպիտակութիւնով երիտասարդուհի մը տան դռնէն դուրս ելաւ:

Ան էր: Էտմոն սկսաւ անոր քայլերուն հետեւիլ լուռ մնջիկ: Զայն աւելի լաւ տեսնելու համար, պահ մը անկէ առաջ անցաւ: Ցետոյ նորէն ետ մնաց մեղմաքայլ:

Ստուգիւ, օրիորդը հիանալի ու անգնահատելի գեղեցկութիւն մը ունէր: Շարժուձեւերը, վարմունքը, փափկութիւնը կատարելապէս կը համապատասխանէին Էտմոնի գեղագիտական ճաշակին:

«Երբեք չպիտի կրնամ գտնել այս աստիճան գեղանի աղջիկ մը, թո՛ղ որ բնաւ չէի յուսար թէ այսչափ գեղեցիկ պիտի գտնէի զինքը. ուրեմն բախտը կը ժպտի ինծի. Աստուած տա՛յ որ չմերժէ զիս, Ո՜հ, Աստուած իմ, եթէ երբեք մերժէ...» կ'ըսէր մտքին:

Էտմոն շատ զգոյշ ըլլալով հանդերձ, ա՛յնչափ խանդավառութիւնով համակուած էր, ա՛յնչափ անձնատուր եղած էր իր տարփանքին, որ կը փորձուէր օրիորդին մօտենալ, ինքզինքը ճանչցնել, տեսակցիլ անոր հետ. սակայն օրիորդը առանձին չէր այլեւս. ճամբան, ծանօթ պաշտօնակիցներու հանդիպած էր. անոնց հետ խօսելով, խնդալով կ'երթար, վերջապէս ամէնքը մէկտեղ հեռագրատուն մտան:

«Ի՞նչ պէտք է ընել հիմա: Արդեօք նամակ մը գրե՞մ իրեն, բայց հայրը կրնայ տեսնել զայն: Աւելի յարմար կ'ըլլայ որ վերադարձիս հեռագրով իմացնեմ իրեն: [illegible] թէ ուրիշ մէկուն խոստում տուած, ուրիշ մէկը սիրած չըլլայ, սակայն եթէ այսպէս ըլլար՝ ի հարկէ կ'ըսէր ինծի»:

Զ

Էտմոն ա՛յնչափ բուռն տարփանք մը զգացած, գրգռուած էր, որ վերադարձաւ՝ առանց սպասելու իր արձակուրդի լրման: Իսկոյն վազելով իր ծնողքին քով, իր հօր ըսաւ որ պատրաստուի երթալ իրեն համար ամուսնութեան ուզել օրիորդ Վլատիէն:

Հայրը քիչ մը թթուեցուց դէմքը:

Այնչափ զոհողութիւններն ի զերեւ կ'ելլէին: Իրենց զաւակին համար ամէն բան ըրած էին, շատ դրամ ծախսած էին, եւ սակայն նա հիմա կ'ուզէր ամուսնանալ անօժիտ աղջկան մը հետ:

Բայց վերջապէս յօժարեցաւ: Զայրագին թօթուելով ուսերը, ըսաւ հառաչագին.

—Երբ որ ուզես, կ'երթամ:

Էտմոն հեռագրատուն գացածին պէս, սկսաւ հաղորդակցիլ Մարիին հետ:

Օրիորդը հարցուց նախապէս.

—Ո՞ւր էիք երկու օրէ ի վեր, հիւանդ չէիք, ինչպէս իմացայ ձեզ [illegible] յաջորդող պաշտօնեայէն:

—Ո՛չ, հիւանդ չէի. Բարիզ գացած էի, եւ թէ յատկապէս ձեզ տեսնելու համար:

—Ի՞նչ կ'ըսէք.

—Տեսայ ձեզ, ձեր քայլերուն հետեւեցայ տունէն մինչեւ հեռագրատուն:

—Ո՞րչափ սուտ...

—Կը հաւաստեմ ձեզ:

—Բայց ինչո՞ւ համար. ինչ կը նշանակէ ատ:

—Վասն զի կը սիրեմ ձեզ, վասն զի...

Էտմոն՝ օրիորդին հանդէպ զգացած բուռն սէրը խոստովանելով, աղաչեց որ չմերժէ զայն:

—Ձեր հրամանին կը սպասեմ՝ խօսելու համար հօրս, որ ձեր հօր քով գայ ու ձեզ ամուսնութեան խնդրէ ինծի, ըսաւ Էտմոն:

Օրիորդ Վլատիէ որ քիչ մը շուարած էր սիրոյ այս յանկարծական յայտարարութենէն, վերջապէս մտամփոփ վիճակ մը ստացաւ: Որովհետեւ չորս ամսէ ի վեր ուսումնասիրած էր իր պաշտօնակցին ընթացքն ու նկարագիրը, չուզելով յուսահատեցնել զայն, խոստացաւ որ հայրը սիրալիր ընդունելութիւն պիտի գտնէ, եթէ Բարիզ գայ:

Էտմոն Շառուա, նկատելով որ քիչ առաջ երկօրեայ արձակուրդ ստացած էր, նկատելով միանգամայն որ քիչ յետոյ պիտի հարկադրուէր առնուազն եռամսեայ արձակուրդ խնդրել՝ ամուսնանալու համար, չհամարձակեցաւ հրաման մըն ալ ուզել օրիորդ Վլատիէի ձեռքը խնդրելու մօտ՝ իր հօրը հետ Բարիզ երթալու համար: Ուստի՝ այս անգամ հայրն առանձին գնաց Բարիզ:

Հայրը Բարիզէն իմացուց թէ իր փափաքներուն գոհացում ստացած է, եւ թէ կրնայ ամուսնութեան համար արձակուրդ խնդրել անմիջապէս:

Էտմոն արձակուրդ ստացածին պէս՝ Բարիզ գնաց: Նոյն օրն իսկ իր հօր հետ միասին այցելեց Պ. Վլատիէի տունը:

Որովհետեւ Մարին ալ կանխաւ տեղեկակ էր այս այցելութեան, այն օրը հեռագրատուն չգնաց, իրենց տան մէջ ընդունելու համար Էտմոնն ու հայրը:

Էտմոն կը դողդղար, ապշած էր. առանց նստելու իրեն մատուցուած աթոռին վրայ՝ կանգնած կը մնար. ինքզինքը տրամադիր չէր զգար մէկ բառ անգամ խօսելու:

Աչքերը բաց, բերանը բաց, թեւերը [illegible]...

Աղջիկը նոյնը չէ՛ր...

Իր դիմացը գտնուած աղջիկը՝ փողոցին մէջ հետապնդած գեղանի, նիհար, փափկակազմ, խարտիշահեր օրիորդը չէր: Անկարելի էր խարտիշագեղ կոչել զայն, որ փայլուն, կարմիր երեսներ, չէկ մազեր ունէր: Բարձրահասակ ու նրբակազմ չէր. միջահասակ, գրեթէ հոլի նման մասրլոր մըն էր:

Զարմա՜նք...:

Ինչպէս, միթէ ատ էր օրիորդ Վլատիէն, որուն հետ ինքն ամէն օր կը հաղորդակցէր, եւ որ համարձակած էր ինքզինքը խարտեաշ գտնել, նիհար ու նրբակազմ համարիլ, մինչդեռ կը պարծենար թէ բնաւ չէր ստեր:

Անկէ զատ, աչքերն ալ չիլ էին: Իրաւ է թէ ատոնք կապոյտ էին, բայց ինչպիսի կապոյտ, գունատ կապոյտ մը, որ կը տեսնուի յախճապակեայ զարդանօթներուն վրայ:

Արդեօք ինչ բանէ առաջ կուգար այս թիւրիմացութիւնը, որովհետեւ յայտնի էր թէ սխալ մը կար գործին մէջ:

—Ինչ, միթէ դո՞ւք էք այն, որուն հետ կը բանակցէի:

—Այո՛, պարոն:

—...Ուրեմն չորս ամսէ ի վեր ձե՞զի հետ կը բանակցէի:

—Անտարակոյս, պարոն, քանի որ կը խոստովանիք թէ Բարիզ եկած էիք ու զիս հետապնդած, հետեւաբար հարկ էր որ ճանչնայիք զիս:

Էտմոն կը կակազէր, չէր գիտեր ինչ ընելիքը, կը դողդղար, մանաւանդ շատ կը վախնար ծաղու նշաւակ ըլլալէ:

Է

Պ. Վլատիէ, նոյն իրիկունը, ընթրիքի հրաւիրեց Էտմոնն ու անոր մայրը: Էտմոն այս կոչունքին մէջ հասկցաւ թիւրիմացութեան պատճառը:

—Եկէ՛ք, ձեզ ներկայացնեմ իմ պաշտօնակցուհիներէս՝ օրիորդ Պէրթը, ըսաւ նշանածը, ու Էտմոնը տարաւ աղջկան մը քով, որ ճշմարտապէս խարտիշահեր, շատ գեղադէմ, բարձրահասակ, փափկակազմ էր: Ցետոյ ըսաւ.

—Օրիորդ Պէրթ Շապլ եւս հեռագրատան պաշտօնէուհի է, ան ալ ինծի հետ միասին հեռագրատուն մտած էր. միեւնոյն տան մէջ կը բնակինք:

—Այդպէ՞ս ուրեմն, օրիորդն ալ ա՛յս տան մէջ կը բնակի:

—Այո՛, երրորդ յարկին մէջ: Երկքնիս ալ պաշտօնակից ենք...:

—Հիմա հասկցայ գործը, ես սխալմամբ այս գեղանի օրիորդը հետապնդած եմ եղեր, ըսաւ Էտմոն մտովի:

Ը

Էտմոն Շառուա,— գործը այսչափ յառաջանալէ յետոյ,— ետ քաշուող մարդոցմէն չէր, ուստի եւ ձայն չհանեց. քաղաքապետարան երթալով՝ ամուսնութիւն կնքեց:

Այսուհանդերձ բնաւ չզղջաց այսչափ տարօրինակ պարագաներու մէջ տեղի ունեցած այս ամուսնութեան վրայ: Մարի Վլատիէ չիկահեր, լոզքարի պէս կին մը ըլլալով հանդերձ, օժտուած էր շատ ազնիւ նկարագրով, տնտեսուհիէ մը պահանջուած առաւելութիւններով:

Այնչափ սիրեց, այնչափ փնտռեց իր ամուսինը, որ երջանկացուց զայն:

Այս երջանկութիւնը կը տեւէ այժմ իսկ: Էտմոն հիմա հեռագրական տնօրէնի պաշտօն կը վարէ Պրըթանի մէջ, իսկ իր կինը զբաղած է իր երկու մանչ զաւակներուն կրթութեամբ. շատ լաւ կը վարէ տանը գործերը:

Կարին Թարգմ. Վ. ՇԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՄԵՐ ԿՐԹ. ԱՆՑԵԱԼԻՆ.

ԸՆԴԱՑԱԽԱՐՏԸ

Դասարանը կը լեցուի ու կ'ամայանայ, դասերու զբաղումին կը յաջորդէ միջանկեալ զբօսանքներուն եռուզեռը. ժամերը կը սահին, ու զանգակին պարբերական ղօղանջը պահ պահ կը կէտկիտէ դպրոցական կեանքին միօրինակ ընթացքը: Այսպէ՛ս, օրերով չենք զգար թէ մեր անտես աղբարը կը փոխուի,— ինքնին հետաքրքրական պարագայ ամէն դպրոցի մէջ — ու յետոյ, անոր յաջորդին ներկայութիւնն ալ նշմարելու փոքր միջոց մը իսկ չենք ունենար. մինչեւ որ պատահական ծառայութիւն մը այդ առիթը կը բերէ մեզի: Գէթ ինծի համար, սրտակարդ տիպար մը կը թուի նորեկը, գեղացի խոշոր պատանի մը, որուն բերնէն դեռ նոյն իսկ բա՛ռ մը չլսած՝ շատ զուարթ կ'ըլլայ պոռթկացող խնդուքնիս զսպել, երբ մեր նայուածքը կը հանդիպի իր տարաշխարհիկ սիլուէթին, դիմագծային ցցուն նորօրինակութիւններուն հետ՝ շարժուածքի ու կեցուածքի յատկանշական ինքնութիւնովն աչքառու դարձած: Ասոնց վրայ, երեւակայեցէ՛ք ուրեմն իր տարազն ալ, որ բնավայրին սաչուոր կօշիկներէն սկսելով՝ խոշոր ծալ վարի մը գօտեպինդ համգրիճումովը յայտնաթեւ իշլիկին կը հասնի եւ փաթթոցաւոր գտակի մը պսակող գունդեղութեամբը կը վերջանայ: Ուստի, կէսօրի մը, աղօթ արձակումէն յետոյ, մեկնումնիս կը յապաղեցնենք. սա՛նկ վայրկենա-

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (9)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Ա.

Թուղթերը, չէքերուն մէջտեղ երեւան կուգային իրենց կարգին: Թղթախաղը կը լրացնէր, ինչ որ ապսէնթը սկսած էր: Ու այդ երիտասարդները զօրանոց կը դառնային, ալքոլին պատճառած գինովութենէն անբանացած: Բրիսթիան, իր զինուորական ծառայութիւնը քիչ եռանդով ընելուն հակառակ, գէշ համբաւուած չէր: Երբ խելքը վրան ըլլար, հաճոյալի շնորհ մը եւ դիւր վեհանձնութիւն մը ունէր, որով իր պետերուն վստահութիւնը գրաւած էր: Նեղ կացութենէ մը ազատած էր զօրքերու ուտեստ հայթայթող տասնապետը, որ երգեցիկ սրճարանի աղջկան մը գեղեցիկ աչքերուն համար շատ դրամ վատնած էր: Հազար երեք հարիւր ֆրանք պէտք էր գտնել՝ զինուորական ատեանին առջեւ դատուելէ ազատելու համար այդ տարաբախտը: Բրիսթիան իսկոյն տուած էր այդ գումարը: Ամբողջ վաշտը տեղեկացած էր այդ պատմութեան: Սպաները աչք գոցած էին: Տասնապետը փոխուած էր: Դրամական ո եւ է գործառնութիւն ալ եւս չպիտի թոյլատրուէր Բրիսթիանի: Սակայն այս վերջինը, իր վեհանձն արարքով, աջակից գտնուած եղաւ տասնապետին: Զինուորական պատուին մէջ առատ արատ մը անհետացուցած էր: Ու այդ մասին ամէնքը երախտապարտ կը մնար, համերաշխութեան ոգւով: Ուրեմն Բրիսթիան յաջողած էր զինուորական ծառայութեան չորրորդ տարին լրացնել, եւ առանց մեծ տագնապներ անցընելու ու ծանր պատիժներու ենթարկուելու, Բարիզ դարձած էր, իր հօրը ամուսնութեան առթիւ Օր. Վէրնըքօրի հետ: Հօրը կեանքին մէջ կատարուած այս յեղակարծ փոփոխութիւնը գիտ չէր եկած իրեն: Բրիսթիան նշմարած էր թէ Օր. Վէրնըքօր տպաւորիչ սէր մը ցոյց չէր տար հօրը նկատմամբ. անկէ զատ՝ աւելորդ նկատած էր որ տարիքոտ մարդ մը օրինաւոր կնոջ մը առթած հոգերովը պաշարուի, երբ զուարճանալու ամէն դիւրութիւն ունի: Այդ մասին իր կարծիքը յայտնած էր սրտաբաց եւ առանց քաշուելու:

—Տղաքս, հայրիկը ազնուապետութեան փայլէն շլացաւ... Վէրնըքօր բնուածը հունտի գացած է ալ եւս: Իր տիկին մայրը, իր զարդմանակներով, յաւակնութիւններով ու ծակծկած դուլպաներով, ձգած էր բոլոր հետամուտները... Վէրնէյ-Մարէօյի վրայ յարձակեցան, ինչպէս թշուառութիւնը խեղճ մարդոց վրայ... Հայրիկին ազնուական բարեկամները ամէնքն ալ ջանացին զինքը մղել այդ ծուղակին մէջ... Ազուոր բան մը չէր անոնց ըրածը... Բայց երբ հարկ ըլլայ տեղաւորել իրենցիններէն նեղը ինկած մէկը, խաչակիրներուն բոլոր այդ զաւակները նորէն խաչը պիտի հանէին Քրիստոսը... հայրիկը չկրցաւ իր օձիքը ազատել: Հարկ եղաւ որ այդ ճամբուն մէջ իյնայ, եւ ահա ինքզինքս կը գտնեմ մօրու մը հետ, որ իմ վրաս սա տպաւորութիւնը կը ձգէ թէ անիկա [illegible] է ազնուաբեր կերպով [illegible] իմ հօրս պատկառելի ճակատը: Վէրնէյ-Մարէօյ պիտի հասկնայ թէ ազնուական աղջկան մը հետ ամուսնանալը որքա՛ն սուղի պիտի նստի իրեն: Բայց մնաց որ իրաւունք ունի ուզածը ընելու, քանի որ չափահաս է:

Իր հօր ընթացքը գնահատելու այս եղանակը ի վեր կը հանէ չափը այն սիրալիր վերաբերումին, որ կանոնաւորեց մանկամարդ կնոջ եւ Բրիսթիանի յարաբերութիւնները: Զինեալ խաղաղութեամբ ապրեցան իրարու հետ՝ մինչեւ այն օրը երբ տիկին Վէրնըքօր պատեհութիւն ունեցաւ կարեւոր ծառայութիւն մը մատուցանելու Բրիսթիանի: Այնուհետեւ վստահութիւն ունեցան իրարու վրայ: Վէրնէյի առեւտրական տան հարստութիւնը դեռ նոր ձեւանալու վրայ ըլլալով մօրը մեռած ատեն, Բրիսթիանի ինկած բաժինը համեստ գումար մը եղաւ: Երեսուն հազար ֆրանքի հասոյթ մը կ'արտադրէր այդ գումարը, որ կը կրկնապատկուէր հօրը կողմէ եղած յաւելուածական առատաձեռնութիւններով:

Ամիսը հինգ հազար ֆրանքի գումարով՝ հազիւ հազ երկու ծայրերը կրնար իրարու բերել, եւ երբ տարին գէշ ըլլար, այսինքն պաքարան՝ անգութ եւ կիները՝ պահանջկոտ, հարկ կ'ըլլար այցելութիւն մը տալ դրամարկղին. այս պատճառաւ փոթորկալից վիճաբանութիւններ տեղի կ'ունենային հօրը եւ զաւկին միջեւ:

Մարէօյ, ա՛լ աւելի անհոգ էր հօրմէն: Առանց անհրաժեշտ պէտքի՝ չէր ըմբռներ շռայլ ծախքերը: Շաթէօտէօն փողոցի իր գրասենեակին մէջ վաճառատան գործերը կը վարէր, եւ անկէ դուրս կ'ելլէր՝ Հօսման ծառուղիին վրայ գտնուած իր բնակարանը դառնալու համար. միայն բաքէթ մը պտոյտ կը խաղար Երկաթուղիներու Ակումբին մէջ. ուրիշ հաճոյք չէր ճանչնար, եթէ ոչ ստորագրել այն փոխանակագիրները՝ որոնք պիտի գանձուէին աշխարհիս հինգ մասերուն մէջ եղած վաճառումներուն փոխարէն: Բրիսթիանի դրամական վիճակը, որ բնաւ լաւ չէր եղած, օրին մէկը բոլորովին գէշ եղաւ: Օրիորդ Էթիէնն Տհարիէլի ծանօթացած էր:

Շատ գեղեցիկ էր օրիորդ Էթիէնն, որ Բարիզի ամէնէն աղուոր լանջքը ունեցող կինը կը համարուէր. ամէնուն ցոյց կուտար զայն, որպէսզի համոզուին այդ մասին: Ծառուղիի մը վրայ գտնուած թատրոնի մը մէջ տխմարի դերեր կը կատարէր, երբ օրին մէկը նշմարեց թէ աղուոր ձայն մը ունէր: Շատ բանիմաց, կառքի ձիու մը պէս անառակ ու մոլի, կարող էր ոճիր մը գործել՝ իր նպատակին հասնելու համար: Կը պարծենար թէ սիրոյ ինչ ըլլալը չէր գիտեր: Երիկ մարդ մը, իրեն համար, շահագործելի դրամագլուխ մը կը ներկայացնէր. անոր դրամները սպառել յետոյ՝ անխղճօրէն դուրս կ'ընէր, տեսնելով որ չէր կրնար գոհացում տալ իր պահանջումներուն: Սկզբունքով կործանարար՝ իրեն համար հպարտութեան խնդիր մը ըրած էր՝ դրամ ծախսել տալ իր սիրահարներուն: Չէր ուզեր որ անոնք իր ձեռքերէն պրծին, առանց ձգելու իրենց փետուրները: Կնամարդութիւնը կը շահագործէր իբր առուտուր:

(Շարունակելի)

կան ասուլիսով մը լսելու համար խօսուածքին ալ, որ ինքնուրոյն բան մը պիտի ըլլար ի հարկէ։ Զուարթ տղայ մըն է խեղճը․ ամէն մէկ խօսքի հետ ժպիտ մը ունի, որ բառերու կոշտ գլտորըկումներն անզգալի կը դարձնէ կարծես, ու մանաւանդ ցուցադրին հակադրութիւն մը կազմելով իր վիճակին հետ՝ չուտ մը դիմացինին արգահատանքը կ'արթնցնէ։ Այսքանով կը փակենք մեր առաջին ծանօթութիւնները, ո՜վ եւ ուսկի՞ց ըլլալն իսկ հարցնելնիս յատաձգելով։ Ու հետզհետէ կը վարժուինք անոր ալ, առօրեայ զբաղումներու մէջ մոռնալով իր ինքնութիւնը, մինչեւ որ պաշտօնական դէմք մը զինքը մեզի մօտեցնէր։

Ատենէ մը ի վեր, սակայն, կը տեսնուէր թէ՝ դասարանին դրան ետեւ հաստատած էր իր կայքը, նստարանի կտորուած մնացորդ մը ճարելով, ուր կը թառէր ժամերով, ու չսուող դասախօսութիւններուն սեւեռած իր անգիտակից ուշադրութեան դիրքովը՝ բառեր գոց ընող թուղթակի մը անբարբառ երեւոյթը կը ցուցադրէր։ Յետոյ, թղթի կտորներ, գրքի նմանող բաներ ու վերջապէս՝ գրիչ, կաղամար սկսանք նշմարել իր չուրջ։ Միջավայրին ազդեցութեան պիտի վերագրէինք ի հարկէ՝ բոլոր ասոնք, սկըսնակի մասնակի թարթափումներ, որոնք լաւ մտածուած սկզբնաւորութեան մը եւ վիճակի ու պարագաներու չգոյութենէն այսօր վաղն ապարդիւն պիտի փճանային բնականօրէն։ Բայց ամէնն այս չէ՝ եղեր, գրչի յանդուգն արշաւանքներով օր ըստ օրէ մեր ուշը կը գրաւէր տղեկը․ Թուղթերը կը սեւնային, նոր տետրակներ կը չինէր, այլագոյն կողքերով, գրածը չատ հեղ կը պատռէր կամ կը ճմրտէր, տետրին մէջտեղէն կը սկսէր գրել, կամ թերթերը կը փետտէր․ ի հարկէ անկանոն աչխատութիւն մըն էր եղածը, բայց գէթ սա՝ կը հասկնայինք թէ կարդալ-գրելէ ալ կը հասկնայ եղեր․ թէ՝ այբ-բեն-գիմէն չէ՝ որ կը սկսի։ Հապա ո՞ր հասաւ զարմանքնիս, երբ օրին մէկն ալ տեսանք թէ՝ գրիչն աջէն ձախ ալ կրնայ չարժել եղեր՝ միեւնոյն դիւրութեամբ։

Նորէն կը բոլորենք զինքը, ա՛յս անգամ գրածներն աչքէ անցընելու համար։ Խնդալով, դէզ դէզ թուղթեր կ'երկարէ մեզի, օձապտոյտ գիծերով ծածկուած․ հաս բացականներու անունները գծգծեր է, անոր ճիշդ քովը՝ չաքթուան ծախքերուն հաշիւը․ միւս էջին՝ ստորագրութեան փորձեր կամ գրերու մանր ու խոշոր չըղթայաւորում մը։ Նո՛յն խաղկտուքը թուրքերէն գրով ալ․ սա՝ տարբերութեամբ որ այս տեսակ գրուածքներու մէջ հասկանալի բառերու հանդիպիլ անկարելի է, այլ նմանցուած գիծերու մէջ ցանցառօրէն ցանցնուած տառե՛ր միայն կը ճանչցուէին։ Այսքանին վրայ ալ կը զարմանամ, կըրկնապէս քննելով խեղճին անձնական հանգամանքը, որ ուսման ու դաստիարակութեան ամենափոքր նշան իսկ յուսալ անտեղի կը դարձնէր։ Մէկտեղ գտնուող պաշտօնակցի մը հետ կը խօսակցիմ տեսածներուս մասին․— «Հապա, կ'ըսէ, մեր տնտեսը դպրոցէ՝ ելած է․ վե՛ց տարի ուսում առած է...» Պարզ կատակ մը համարելով իր ըսածը, ա՛լ չերկարեցինք եւ միասին հեռացանք, թելադրիչ տըպաւորութիւններով համակուած։

⁂

Յայտնութիւնը գերազանցապէս անակնկալ եղաւ, երբ անգամ մըն ալ, նոյն պաշտօնակիցս լրջօրէն պնդեց թէ՝ Հաղբոյի վարժարանին ընթացաւարտներէն է այդ խեղճ տղան ու տէրը՝ փայլուն վկայագրի մը, նոյն եւ ուրիշ բազմաթիւ վարժարաններու Պոլսոյ Խնամակալութեան եւ Ընդհանուր Տնօրէնին կնիքներովը վաւերացուած։ Տիրացին չուարումի եւ կէս համոզումի տարտամ եզրերուն մինչեւ տարուբեր՝ առաջին գործս կ'ըլլայ նոյն այդ վկայագիրն աչքէ անցընել՝ ու փնտռտուք մը անոր Պոլիսէն բերուելուն ու գրուելուն չուրջը։

Միամտուկ հանդարտութեամբ մը կը ժպտի՝ նորէն տնտեսը, երբ ատոր խօսքը կ'ընեմ, ու ծոցէն կը հանէ խոշորկեկ ծրար մը, քսուրքի փաթթոններով խանձարուրուած, որոնց ծալքերը քակելու համար ահագին ժամանակ մը կ'անցնի, մինչ ես հետաքրքրութենէս կ'այրիմ։

Վերջապէս կ'երեւի տպագրուած վկայագիրը, մեծածաւալ ու փառաւոր, զոր ձեռքէն առնելով կը սկսիմ քննել։

Աչքերուս չեմ հաւատար, ա՛յնքան նախանձելի չուայլում մը ողողած էր թուղթը՝ վերէն վար, չուայլում մը բազմաճիւղ հմտութիւններու, որոնց մէջ խեղդուած է խեղճ ընթացաւարտին անունը, Ընդհ. Խնամակալութեան ու Տնօրէնին կրկնակ կնիքներուն եւ ստորագրութիւններուն դրացի։ Եւ այս բոլորը՝ անո՛ր համար որ —ինչպէս առաջին տողերէն կ'իմանանք— Հաղբոյի վարժարանին Ա. դասատուն, 30 յունիս, 1898 թուակիր տեղեկագրով մը ուզածը հաւաստուած է կեդրոնին։ Ձեռնհասութիւն մը պարզապէս, նմանօրինակ վարժարաններու մէջ չա՛տ սովորական (*)։ Բաղկանալ մը ուրեմն՝ այդ գնահատումներէն, պայմանով որ ուշադիր հետեւիք նորանոր յայտնութիւններուն։ Մարտիրոս Մկրտիչեան—ընթացաւարտը— քննուած է Կրթ. Ծրագրի այլ եւ այլ ճիւղերուն մէջ եւ ընդունած հետեւեալ նիշերը․— Կրօնք՝ լաւագոյն,— Բարոյական՝ գովելի,— Մայրենի լեզու՝ լաւագոյն․— Թուաբանութիւն՝ լաւ,— Աշխարհագրութիւն՝ բաւական.— Պատմութիւն՝ լաւագոյն.— Իրգիտութիւն՝ լաւագոյն,— Գիր՝ բաւական,— Թուրքերէն՝ լաւ,— Երգ՝ լաւագոյն,— Մարմնակրթանք(**) լաւ։

Ու — ինչպէս ըսինք — տնտես մըն է այսօր այդ տղան,—իր բազմաթիւ ցաղակիցներուն նման թչուառ — 45 ղրշ. ամսաթոշակի ծառայող տնտես մը, որ գիշերները, եկեղեցիին գաւիթին քովերը հազիւ անկիւն մը կրնայ գտնել՝ յոգնած, հեւլած՝ իր քուրջերուն մէջ հանգչելու, եւ ցորեկը՝ արցունքով թաթխուած պատառ մը հաց միայն։ Հարկ կա՞յ այլեւս երկարելու...։

Տիարպէքիր ԼԵՒՈՆ ՍՐԱՊԵԱՆ

(*) Յայտնի է թէ՝ նոյն Խնամակալութիւնը 52 վարժարաններ ունէր զանազան քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ, որոնց համար ահագին գումարներ կը ծախսուէին։

(**) Կրկնապէս ստորագծուած առարկաներու անունները՝ անխիղճ խարդախութեան զոյգ մը մարմնացումներ են։ Դպրոցին մէջ՝ ո՛չ Իրագիտութիւն, ո՛չ ալ Մարմնակրթանք կ'ուսուցուի եղեր, ինչպէս կը յայտնէ ընթացաւարտը․ բայց Ս. ուսուցիչը, — որ այս կարգի չարաչահութիւններով լեցուն իր ուսուցչական անցեալէն իւրացուցած դրամագլուխովը չենք չնորհք խանութ մը բացած է այսօր Խնուսի մէջ,— անոնց անուններուն գոյութիւնը անհրաժեշտ կը համարէ յիշեալ տեղեկագրին մէջ, լաւ ու լաւագոյն ածականներն ալ կցել չմոռնալով, այդ մտացածին դասերուն՝ որոնց անուններն իսկ լսուած չէին եղեր դպրոցին մէջ։

Յանդո՛ւգն մեքենայութիւն...։

Լ. Ս.

Արտաքին Լուրեր

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Սըր Հէնրի Քէմպպէլ Պէնըրմէնի ճառը.— Էտուարտ թագաւորին ուղեւորութիւնը.— Երեսփոխանական երկու ընտրութիւնները։

Լոնտոն, 19 մարտ.— Ազատական կուսակցութեան պետ Սըր Հէնրի Քէմպպէլ Պէնըրմէն, երէկ իրիկուն, կարեւոր ճառ մը արտասանեց Լիտսի մէջ կատարուած մեծ գումարման մը մէջ եւ ըսաւ.«Նախարարութիւնը կազմալուծեալ վիճակի մը մէջ կը գտնուի, թէեւ իր յոյսը դրած է գաղթային նախարարին վրայ։ Այդ դարմանը պիտի չփրկէ զայն։»

— Միներվա եւ Վէնիւս յածանաւակները Բօրթսմաութ հասեր են։ Էտուարտ թագաւորին զբօսանաւին պիտի ընկերանան, Լիզպոնա եւ Միջերկրական կատարելիք ուղեւորութեան ատեն։ Թագաւորին մեկնելու թուականը չէ որոշուած տակաւին։

—Անգլիոյ մէջ կատարուած երեսփոխանական ընտրութիւնները նախարարութեան դէմ կը դառնան։ Ուուլվիչի եւ Ռէյի ընտրական չրջանակները, որոնք սկիզբէն ի վեր պահպանողական էին, մէկ չաբաթուան մէջ ազատական կուսակցութեան անցան։ Ուուլվիչի մէջ՝ 18,000 հոգիին վրայ 6000ը ազատականներուն քուէ տուին․ իսկ Ռէյի մէջ՝ 9000ին վրայ 3000ը։ Ընտրական մարմնին մէկ երրորդ մասը փոխած է իր կարծիքները։ Արդ՝ Ուուլվիչ, որ Լոնտոնի քիթին տակ կը գտնուի եւ մեծ զինարան մը ունի իր մէջ, ամբողջովին գործաւորներէ բաղկացած ընտրական չրջանակ մըն է։ Իսկ Ռէյ, Մանշի ծովեզերքին վրայ հաստատուած, հողագործներէ եւ արհեստաւորներէ բաղկացած ընտրական չրջանակ մըն է։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Երեսփ. Ժողովին մէջ.— Պ. Չէմպըրլէնի յայտարարութիւնները.— Գործաւորներու խնդիրը.—Նախարարութեան կացութիւնը։

Լոնտոն, 1 մարտ.— Երեսփ. Ժողովին մէջ, երէկ, գաղթային նախարար Պ. Չէմպըրլէն ծանոյց թէ Լորտ Լանստաուն իբր փորձ պիտի արտօնէ 1000 բնիկ հաւաքել Ափրիկէի կեդրոնէն, հանքերու մէջ [illegible] Թրանսվալի բարգաւաճումը երկար ատեն կախում պիտի ունենայ հանքային բարգաւաճումէն։ Անգլիոյ քաղաքականութեան յաջողութիւնը հարաւային Ափրիկէի մէջ, սերտ կերպով կապուած ոսկեհանքերու յաջող չահագործման։ Ո՛եւ է լուրջ մարդ չի պահանջեր որ բնիկները բռնի կերպով աշխատցուին։ Գործաւորները պիտի աւելնան, եթէ հանքերու աշխատութիւնը աւելի վարձահատոյց ըլլայ։ Կանխահաս է վճռաբանել սա խնդրին վրայ թէ գործաւոր հայթայթող կեդրոնները պիտի բաւե՞ն ապագային։ Հաւանական չէ որ Ասիացիներ բերել առաջարկուի։ Պ. Չէմպըրլէն կ'ըսէ թէ Պօէրներուն կողմէ բընիկներուն նկատմամբ եղած անգթութեան պարագաներուն համար ըսուածները չափազանցութիւն են, սակայն բնիկներուն վիճակը լաւագոյն է այսօր։ Պ. Չէմպըրլէն նաեւ կ'ըսէ թէ զօրավար Տըլարիի եւ իր միջեւ եղած բարեկամութիւնը երկարատեւ պիտի ըլլայ հաւանաբար։ Բոլոր լըրագիրները իրենց կարծիքը կը յայտնեն Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Չէմպըրլէնի կողմէ հարաւային Ափրիկէի մասին եղած յայտարարութեանց վրայ։ Անկախ թերթերը կը հաւատան թէ գաղթային նախարարին բոլոր յայտարարութիւնները ո՛չ միայն մեծ կարեւորութիւն մը ունին գաղթային գործերուն մէջ, այլեւ ուղիղ կը համեմատին իր ունենալիք ապագայ դիրքին կառավարական խորհուրդներու մէջ։ Ամէն ոք կը կանխատեսէ նախարարութեան մօտալուտ անկումը։ Անկախ թերթերը կը վճռաբանեն սա խնդրին վրայ թէ Պ. Չէմպըրլէն արդեօք նախարարութեան գլուխը պիտի անցնի՞ կամ թէ պիտի փորձէ գործակցիլ ազատական կուսակցութեան երկրակալական խումբին, այսինքն՝ Լորտ Ռոզպէրիի հետ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Խորհրդարանին մէջ.—Կրօնական միաբանութեանց խնդիրը.— Վիճաբանութեանց փակումը.—Նախարարապետին յայտարարութիւնը.—Վերջնական քուէն։

Բարիզ, 19 մարտ.—Երեսփ. Ժողովին այսօրուան նիստին մէջ կրօնական միաբանութեանց յանձնաժողովին տեղեկաբեր Պ. Ռապիէ աւարտեց իր բանախօսութիւնը։ Պ. Ռապիէ ըսաւ թէ արտօնութիւն խնդրող 25 ուսուցող միաբանութիւնները 1901ի օրէնքին տրամադրած պայմաններուն համաձայն օրինաւորապէս ճանչցուած չեն։ Տեղեկաբերը յարեց թէ ուսուցման ազատութիւնը բնաւ խնդրոյ առարկայ չէ։ Պ. Ռապիէ յիշեց Պ. Վալտէք-Ռուսոյի այն խօսքերը թէ Երեսփ. Ժողովին անկ է լուծել այդ խնդիրը որ Ֆրանսայի ապագային ու կեանքին կը պատկանի։ Տեղեկաբերը խնդրեց մեծամասնութենէն իր պարտքը կատարել, ինչպէս կառավարութիւնը ու յանձնաժողովը կատարած են իրենց պարտքը։ Ասկէ ետք խօսեցաւ Պ. տը Բրէսանսէ եւ ըսաւ թէ կղերական կուսակցութիւնն էր որ միշտ կը կազմէ՝ Ֆրանսայի դէմ ելլող կուսակցութեանց ընտրեալ մասը եւ թէ Ֆրանսայի ու արդարութեան դէմ ձեռնարկուած ամէն գործի մէջ կան նոյն կուսակցութեան պետերը։ Պ. տը Բրէսանսէ յարեց թէ այդ կղերական կուսակցութեան պետերը միշտ բռնաբարած են Եկեղեցիին ամէնէն նուիրական օրէնքները եւ խոստովանութեան գաղտնիքը։ Ատենաբանը խոստովանութեան գաղտնիքը բռնաբարելու խնդիրը պարզելով ըսաւ թէ Բիքար գնդապետին վերաբերեալ դատի մը մէջ հայր Տիւ Լաք երեւան հանած էր տեղեկութիւն մը զոր խոստովանցուած ըլլալով միայն կը ճանչնար. այդ կղերը զրպարտութիւնը կատարեր է, խոստովանութեան գաղտնիքը բռնաբարելով։ Այդ միջոցին մեծ աղմուկ մը ծագեցաւ եւ Պ. Ժորէս որ կ'ատենապետէր՝ յաջողեցաւ հանդարտութիւնը վերահաստատել։ Պ. տը Բրէսանսէ խօսքը աւարտեց, ըսելով որ ընկերվարական կուսակցութիւնը բոլորովին համամիտ է կառավարութեան ծրագրին։ Յետոյ խօսեցան ուրիշ երեսփոխաններ։ Վերջապէս բեմը ելաւ նախարարապետ Պ. Քոմպ։ Ձախակողմեանները ոտքի ելած, երկարատեւ ծափահարութիւններով ողջունեցին զայն։ Նախարարապետը ճարտար ու պերճախօս ճառ մը արտասանեց։ Նախ ուզեց դիտել թէ կառավարութեան ծրագիրը կը յարգէ ուսուցման ազատութեան։ Յետոյ յարեց.

«Ուսուցանող միաբանութեանց ջնջումը միթէ այդ ուսուցման ազատութեան ժխտո՞ւմն է։ Չեմ կրնար այդ տեսակ բան մը ընդունիլ։ Մեր ընդդիմախօսները կ'ուզեն ուսուցման ազատութիւնը չըփոթել ուսուցանող միաբանութեանց ազատութեան հետ, նախ անոր համար որ Պ. Էնարի ըսածին նայելով ուսուցման իրաւունքը անհրաժեշտ բան մըն է եւ երկրորդ թէ նոյն իրաւունքը թոյլ կուտայ ընտրողութիւն մը ընելու ուսուցման զանազան ձեւերուն մէջ։ Իմ մասիս ուսուցման ազատութիւնը չեմ կրնար նկատել այդ էական իրաւունքներուն մէջ որոնք անջատ են իրարմէ։»

Պ. Քոմպ ըսաւ թէ միաբանութեան պաշտպանները կ'ընդունին, սակայն, թէ Պետութիւնը կարգ մը երաշխաւորութիւններ ունենայ իր ձեռքին մէջ։ Պ. Քոմպ խօսեցաւ Պ. Էնարի ըսածներուն վրայ, եւ յարեց թէ անոնք ալ կ'ըսեն որ ուսուցման ազատութիւնը իրենց կարծածին պէս անհրաժեշտ բան չէ։ Պ. Էնար դիտել տուաւ որ Նախարարապետը խորհրդարանական յանձնաժողովին առջեւ համակարծիք գտնուած էր ատոր։ Պ. Քոմպ ըսաւ թէ բծախնդրութիւն կ'ընէ։ Պ. Էնար պատասխանեց.

«Այդպէս կը համարիք երբ երկրորդական ուսուցման յանձնաժողովին առջեւ ձեր ըրած յայտարարութիւնը խնդիր ըլլայ։ Հիմա երբ մէկը քաղաքական մարդու մը կը յիշեցնէ հանդիսաւոր առթիւ իր յայտնած մէկ կարծիքը, ատիկա կը նախատուի։»

Պ. Քոմպ ըսաւ թէ Պ. Էնար խնդիրը կը փոխէ։ Պ. Էնար ըսաւ թէ ինք աստուածաբան չէ եղած։ Նախարարապետը ըսաւ թէ ինքզինքը ուսուցման ազատութեան կուսակից հռչակելովը բացարձակ պայման դրած էր որ կրօնական միաբանական ուսուցման մենաշնորհ տալու եղանակով չըլլայ։ Պ. Քոմպ յարեց թէ ո՛չ թէ բարոյական անձնաւորութիւնը, այլ կրօնական միաբանն է որ կ'ենթարկուի օրէնքին, այն միաբանը որ ուրիշ քաղաքացիներու ունեցած իրաւունքները պահանջելու վիճակէն զրկուած է։ Պ. Քոմպ յարեց թէ միաբանական ուսուցումը, փոխանակ եղբայրակցութեան ու սիրոյ, անվստահութիւն առաջ բերած է եւ թէ անոնց ուսուցումը ո՛րքան կը յառաջանար, միջակարգ դասակարգը կը հեռանար Ֆրանսայի ներկայ դրութենէն։ Պ. Քոմպ յարեց.

«Կրօնական միաբանութիւնները, պարոններ, ձեր վարդապետութեանց դէմ կը կռուին։ Որ եւ է տկարութիւն աններելի պիտի ըլլայ։ Երկիրը ձեր վրայ յառած է իր աչքերը։ Կը քաջալերէ զձեզ եւ վերջին բոլոր ընտրութիւնները զայն կը հաստատեն։ Ամէնքն ալ նպաստաւոր են Ֆրանսայի քաղաքականութեան։»

Պ. Քոմպ վիճակագրութիւն մը ներկայացուց որ ցոյց կուտայ միաբանական ուսուցման յառաջեւ պայքարը՝ ազատ ուսուցման դէմ։ Ըսաւ թէ Ֆրանսայի պէս երկրի մը համար անկանոնութիւն մըն է ուսուցանող միաբանութեանց գոյութիւնը եւ թէ հակընդդէմ չարժումի մը իբրեւ գործիք կը կանգնին։ Պ. Քոմպ ըսելէ յետոյ թէ Երեսփ. Ժողովը պիտի մերժէ խնդրուած արտօնութիւնները, յարեց.

«Եթէ աղերսագիրները զատ զատ քննուին, հիմա քննութեան ենթարկուածներէն զատ 451 օրինագիծեր արձանագրուած պիտի գտնէք ձեր օրակարգին վրայ։ Նիւթական անկարելիութենէն զատ, անօգուտ գործ մը պիտի կատարէք։ Կրօնական բոլոր միաբանութիւնները, կանոնագիրներու եւ այլն զանազան ձեւի տակ, միեւնոյն օրինակին վրայ ձեւուած են։ Ընդդիմակացութեան միեւնոյն յոյսերը կը տածեն. Նախկին դրութենէն եկած են ատոնք, իբրեւ կենդանի ընդդիմութիւն մը ներկայ ընկերութեան հիմնական սկզբունքներուն։»

Ձախակողմեանները ջերմապէս ծափահարեցին Նախարարապետին այդ խօսքերը եւ չատերը Պ. Քոմպի մօտենալով զայն չնորհաւորեցին։ Ապա խօսեցաւ Պ. Ռիպօ քննադատելով Պ. Քոմպի ընթացքը։ Վերջապէս քուէարկութիւն կատարուելով 257ի դէմ 300 ձայնով մերժուեցաւ կրօնական միաբանութեանց արտօնութեան վերաբերեալ օրինագիծին նկատառումը, այսինքն անոնց խնդրած արտօնութիւնը մերժուեցաւ։ Ձախակողմի երեսփոխանները ծափահարեցին եւ «Կեցցէ՝ Ֆրանսա» գոչեցին․ իսկ ընկերվարականները «Անկցի՛ն կղերականները» կը պոռային։ Յետոյ 228ի դէմ 308 ձայնով որոշուեցաւ ամէն կողմ փակցնել Պ. Քոմպի ճառը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Նախարարական կուսակցութիւնը.— Մտահոգութիւն.— Պ. Չէմպըրլէն։

Լոնտոն, 19 մարտ.— Ամբողջ մամուլը եւ հանրային կարծիքը գրեթէ միայն Անգլիոյ քաղաքական կացութեամբը կը զբաղի։ Ուուլվիչի եւ Ռէյի ընտրութեանց մէջ Նախարարութեան կրած ծանր պարտութիւնը եւ անոր հետեւանքները նըշանուր վճռաբանութեան առարկայ կ'ըլլան։ Ահա ինչ է կացութիւնը.— Ներկայ նախարարութիւնը իշխանութեան կոչուեցաւ 1895ին. 1900ին վերահաստատուեցաւ իր պաշտօնին մէջ։ Ընդհանուր ընտրութեանց պահուն երբ դաշնիճը կոչում ըրաւ ժողովրդեան զգացումներուն, միայն ազատական 229 ձայնի մեծամասնութիւն չահեցաւ. Պատերազմի ատեն եղած քննադատութեանց հակառակ եթէ սխալներ գործուեցան, դաշնիճը նորէն մեծամասնութիւն չահեցաւ։ Պատերազմը աւարտելէն ետքը՝ երբ առեւտրական յուսացուած բարգաւաճումը տեղի չունեցաւ, դժգոհութիւնը սկսաւ. Նաեւ աւելցաւ այն միջոցին՝ երբ նախարարութիւնը Խորհրդարանին ընդունել տուաւ կարգ մը օրինագիծեր, օրինակի համար ուսուցման օրինագիծը որ կղերական (անկլիքան) կուսակցութեան կը նպաստաւորէ, գինովութեան դէմ պատրաստուած օրինագիծը, որ թէեւ չատ լաւ բան մ'ն է, բայց գինեպաններու գործոն չի գար, որով աստանցմէ ալ դժգոհներ երեւան կ'ըլլան։ Հարաւային Ափրիկէի մէջ հաչտութիւնը կնքուելէն ի վեր, ծագեցաւ Վէնէզուէլայի մէջ Անգլիոյ ու Գերմանիոյ գործակցութիւնը, որ ընդհանուր տհաճութիւն պատճառեց։ Պատերազմական նախարարութեան վարչութեան դէմ եղած քննադատութիւնները աւելի չատցուցին դժգոհութիւնները։ Միւս կողմէ երկրին պաչտպանութեան ահագին ծախքը որ տասը տարուան մէջ կրկնապատկուած է, ընդհանուր մտահոգութիւն կը պատճառէ։ Հասոյթներու չափազանց տուրքը միեւնոյնը մնացած է․ գործերը դէշ կ'երթան։ Քոնսոլիտէն եւ միւս արժէթղթերը կ'իյնան։ Թրանսվալի պատերազմին յայտարարութենէն մինչեւ 1902 մայիս 30 տասը չրջանակներու մէջ մասնակի ընտրութիւններ կատարուեցան։ Պահպանողականները 1900ին 50,337 քուէ կը ստանային այդ չրջանակներուն մէջ, իսկ ազատականները 32,514։ 1902-1903ին այդ միեւնոյն չրջանակները 46,302 քուէ տըւած էին պահպանողականներուն եւ 50 հազար 280՝ ազատականներուն։ Հետեւաբար՝ զարմանալու բան մը չկայ, երբ ըսուի թէ նախարարական կուսակցութեան չրջանակներուն մէջ մտահոգութիւն կը տիրէ։ Տէյլի Թէլէկրաֆ որ նոյն կուսակցութեան կը պատկանի, կ'ըսէ որ այս միջոցիս եթէ ընդհանուր ընտրութիւններ կատարուէին, Նախարարութիւնը փոքրամասնութիւն պիտի ունենար Երեսփ. Ժողովին մէջ։ Նախարարութեան մէջ միայն Պ. Չէմպըրլէնն է որուն նկատմամբ միշտ ընդհանուր համակրութիւն մը կայ։ Այդ պատճառով է որ թէ նախարարական եւ թէ ընդդիմադիր կուսակցութեան պատկանողները իրենց աչքերը յառած են դէպ ի գաղթային նախարարը։ Պ. Չէմպըրլէնի նախարարապետ ըլլալու հաւանականութեան վրայ միշտ կը խօսուի եւ ամէն տեսակ ենթադրութիւններ կ'ըլլան։ Կ'ըսուի թէ Պ. Պալֆուր պիտի հրաժարի եւ Պ. Չէմպըրլէն անոր յաջորդելով պիտի ազատէ Նախարարական կուսակցութիւնը։ Ըսողներ ալ կան թէ Պ. Չէմպըրլէն նոր կուսակցութիւն մը պիտի կազմէ միութենական ազատականներուն եւ երկրակալութեան կուսակից ազատականներուն հետ։ Իսկ ազատականներն ալ կ'ըսեն թէ Խորհրդարանը պիտի լուծուի եւ ամառը երեսփոխանական նոր ընտրութիւններ պիտի կատարուին։ Ազատականները անպատճառ պիտի յաղթեն եւ Լորտ Ռոզպէրի, Լորտերու Ժողովին մէջ ազատական կուսակցութեան պետը, նոյն կուսակցութեան աջակցութեանը վրայ վստահ, նախարարապետ պիտի ըլլայ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Արտաքին քաղաքականութիւնը.— Ֆոն Պիւլով կոմսին յայտարարութիւնը.— Վէնէզուէլա եւ Եռեակ զինակցութիւնը։

Պերլին, 19 մարտ.— Գերմանիոյ Խորհրդարանը կը վիճաբանէ արտաքին գործոց ելմտացոյցին վրայ։ Պարոն Ֆոն Հէրթլինկ տեղեկութիւն ուզեց Վէնէզուէլայի մասին, նաեւ հարցուց թէ Եռեակ Զինակցութիւնը ունի՞ երբեմնի իր կարեւորութիւնը։ Նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսը յայտարարեց.

«Վէնէզուէլայի գործին մէջ, սկիզբէն ի վեր, մեր ըրածն էր ոչ-սովորական միջոցներով աւարտել գործ մը որ խիստ չատ դժուարացած էր՝ պարտատիրոջ նուաստ վստահելի վիճակին հետեւանքով։ Պարտաւոր էինք մեծ հանդարտութեամբ ու խոհեմութեամբ գործել, որպէս զի միւս տէրութեանց հետ մեր յարաբերութիւնները չխանգարուէին։ Օտար լրագիրները բաւական աչխատեցան այդ տեսակ խանգարում մը առաջ բերելու։ Նենգաւոր փորձերը չյաջողեցան, օտար տէրութեանց ուղղամտութեան եւ մեր քաղաքականութեան պարկեշտութեանը չնորհիւ։ Ընդունուած բրոթոքոլին համաձայն, Գերմանիոյ վերջնագրին մէջ նչանակուած պահանջումները ճշգրտիւ ընդունուած նկատուին։ Ուզածնիս ձեռք բերինք, գործ մը որ առանց աղմուկի առաջ տարուեցաւ կատարեալ կորովամտութեամբ, մի միայն նպատակին հասնելու համար, առանց տկարանալու։»

Ֆոն Պիւլով կոմսը չարունակեց.

«Եռեակ Զինակցութեան ուզուած ատենին վերանորոգումը ապացոյց մըն է թէ որ արկածախնդրական կամ վաղանցուկ քաղաքականութեան մը վրայ հիմնուած չէ, այլ չահերու եւ տեւական պէտքերու վրայ որոնք երեք տէրութեանց համար ալ գոյութիւն ունին։ Եռեակ Զինակցութիւնը իր անդամներուն իւրաքանչիւրին սա ընդարձակումը միայն կուտայ՝ այն է խաղաղ կացութեան պահպանումը եւ այդ կերպով խաղաղութեան պահպանումը։ Այդ վերանորոգումը առանց հոգի ու դժուարութեան չկատարուեցաւ, վասն զի Աւստրիոյ-Հունգարիոյ եւ Իտալիոյ մէջ Եռեակ Զինակցութիւնը թշնամիներ ունի որոնց ոյժ տուին արտաքին թշնամիներուն հոսանքները։ Զինակցութիւնը նորոգուելու առթիւ պահեց իր պաշտպանողական հանգամանքը։ Մենք Եռեակ Զինակցութեան հաւատարիմ կը մնանք բոլորովին գերմանական հաւատարմութեամբ մը, բայց կարելի բոլոր երաշխաւորութիւնները ունինք որ մեր դաշնակիցները հաւատարմաբար մեր կողմը պիտի մնան։ Եռեակ Զինակցութիւնը մաքսային խնդիրներու եւ առեւտրական քաղաքականութեան հետ գործ չունի։ Այն խօսքը թէ Եռեակ Զինակցութիւնը կորսնցուցած է իր կարեւորութիւնը՝ անմիտ կատակ մըն է զոր սիրով կ'ուզենք որ ընեն նոյն դաշնակցութեան վերանորոգման չյուսացողները․ Եռեակ Զինակցութիւնը ո՛չ իր հանգամանքը փոխած է եւ ոչ ալ կարեւորութիւնը։ Պիտի պահպանէ միջազգային միեւնոյն հաւասարակչռութիւնը, ինչպէս ըրած է մինչեւ հիմա։»

Երեսփոխան Պ. Հասէ պահանջեց որ Գերմանիա աւելի խիստ միջոցներ ձեռք առնէ Վէնէզուէլայի դէմ։ Ֆոն Պիւլով կոմսը ըսաւ թէ միթէ Վէնէզուէլայի իշխան մը Պերլի՞ն բերել տալու է, միթէ բաւական չէ՞ր չինացի իշխանի մը Պերլին բերուիլը։ Նախարարապետը ըսաւ թէ Գերմանիոյ պէտքն է միջամտել հոն, ուր իր հպատակներուն չահը կը պահանջէ, բայց իրեն խնդիրը գերման տէրութեան հպատակ չեղող Գերմաններուն վրայ է, Գերմանիա չի կրնար միջամտել։ Ֆոն Պիւլով կոմսը կարդաց այդ մասին Պիզմարք իշխանին տուած երկու հրամանագիրները, վասն զի Պիզմարք ալ նոյն կարծիքն էր։ Ֆոն Պիւլով կոմսը յարեց.

«Պ. Հասէ պէտք է ըմբռնէ երեւակայութեան եւ իրականութեան միջեւ եղած տարբերութիւնը։ Իրապաշտական քաղաքականութիւնն է որ կրնայ ծառայել մեր երկրին եւ անոր միայն պիտի հետեւինք։»

—Ֆոն Պիւլով կոմսը, Եռեակ Զինակցութեան վրայ խօսած ատեն, սա յայտարարութիւններն ալ ըրաւ.

«Պարոն Ֆոն Հէրթլինկ քննադատեց նաեւ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի կողմէ Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ եղած յայտարարութիւնը՝ Եռեակ Զինակցութեան վերանորոգման մասին։ Երբ Պ. Տէլքասէ յայտարարեց թէ Իտալիա պարտաւոր չէր մասնակցելու Ֆրանսայի դէմ յարձակումի մը, արտաքին գործոց պատուարժան պաշտօնակիցս պարզապէս ըսել կ'ուզէր թէ Եռեակ Զինակցութիւնը խաղաղասիրական դաշնակցութիւն մըն է, որ անիրաւ յարձակումի մը երկիւղը չազդեր եւ ոչ ոքի։ Երկար ատենէ ի վեր Գերմանիոյ մէջ հանրային կարծիքը համոզուած է այդ մասին։ Պէտք է ուրախանանք որ Ֆրանսայի մէջ խաղաղասիրական հանգամանք մը կը տրուի Եռեակ Զինակցութեան։»

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ծերակոյտին մէջ.—Քուպայի առեւտրական դաշնագիրը.— Բարեփոխման առաջարկներ։

Ուաշինկթըն, 19 մարտ.—Ծերակոյտը, երէկ, 16ի դէմ 50 ձայնով վաւերացուց Քուպայի հետ կնքուած առեւտրական փոխադարձութեան դաշնագիրը, բայց քանի մը բարեփոխումներով։ Ի մէջ այլոց Պ. Պըրթըն բարեփոխման առաջարկը ընդունուեցաւ, որով Քուպա պարտի %ին 40 զեղչ մը ընել ամերիկեան ցորեններուն եւ ալիւրներուն վրայ։ Նաեւ ընդունուեցաւ սա առաջարկը, որուն համաձայն, Տինկլիի մաքսային սակացոյցին մէջ ո եւ է զեղչ պիտի ըլլայ բացի Քուպայէ միւս երկիրներէ ներածուած չաքարներուն վրայ, հինգ տարուան համար։ Ամէնէն կարեւոր բարեփոխման առաջարկը, որ 22ի դէմ 44 ձայնով ընդունուեցաւ, Երեսփ. Ժողովին գործակցութեան պահանջումն է, այս կերպ բարեփոխուած դաշնագիրը վաւերացնելու համար։ Հետեւաբար՝ դաշնագիրը առկախ պիտի մնայ, մինչեւ որ Երեսփ. Ժողովը գումարուի եւ իր կարծիքը յայտնէ։ Նախագահ Ռուզվէլթ մտադիր է չսպասել մինչեւ յառաջիկայ դեկտ. եւ հոկտ. ամսուն արտակարգ նիստի հրաւիրել Խորհրդարանը։ Ինչպէս Հէյ-Բոնսֆորթի պայմանադրութեան մէջ՝ Քուպայի առեւտրական դաշնագրի խնդրին առթիւ ալ կ'ուզէ բացարձակ իշխանութիւն մը ունենալ եւ ուզածին պէս բարեփոխել դաշնագիրը։ Քոլոմպիոյ դաշնագրին վրայ կատարուած վիճաբանութեան ատեն ալ այսպէս եղաւ, ինչ որ կրնայ լրջօրէն տաղնապի մատնել Նախագահ Ռուզվէլթի արտաքին քաղաքականութիւնը։

ՀԱՆՈՎԸՐ

Հանովէրի կուսակցութեան գումարումը.— Պերնշթորֆ կոմսին ճառը։

Պերլին.— Լիւնէպուրկէն (Հանովէր) հեռագրով կը գրեն Թակէպլաթի.— Անցեալ կիրակի, Հանովէրի կուսակցութիւնը գումարում մը ունեցաւ Լիւնէպուրկի մէջ, Գերմանիոյ Խորհրդարանին մէջ Հանովէրեան երեսփոխան Պերնշթորֆ կոմսը բանախօսութիւն մը ըրաւ, որով ակնարկութիւն ըրաւ Վիլհէլմ Բ.ի եւ Քըմպըրլէնտի դուքսին միջեւ տեղի ունեցած տեսակցութեան մասին մամուլին մէջ չրջած վերջին զրոյցներուն։ Պ. տը Պերնշթորֆ յայտարարեց թէ Քըմպըրլէնտի դուքսը ո եւ է պայմանով չպիտի հրաժարի Հանովէրի մասին ունեցած իր իրաւունքներէն։ Բանախօսը աւելցուց թէ Հանովէրցիները հաւատարիմ պիտի մնան դուքսին դատին, եւ յոյս յայտնեց թէ իրաւունքը պիտի յաղթահարէ ի վերջոյ։ Խօսքը վերջացնելով ըսաւ թէ 1866ին կատարուած իրողութիւններն են որ պատճառ եղան ընկերվարութեան ծաւալման։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլայի երկրորդ աստիճան արուեցաւ կայս. Անձնական Գանձուն հաշուակալութեանց դիւանին միւմէյիզներէն Րէֆգը պէյի։ Սանիէի աստիճան՝ նոյն դիւանին քարտուղարներէն Սահակ էֆ.ի։

— Ելմտական Նախարարութեան խորհրդականի օգնական անուանուեցաւ նոյն Նախարարութեան թղթակցութեանց ու թարգմանութեանց դիւանին միւմէյիզ Արմենակ էֆ. Սագըզ։

—Բէրքօֆչ գաւառին հաշուակալ անուանուեցաւ Սիլիվրիի գաւառակին ելմտական նախկին պաշտօնեայ Հիւսէյին Բէսիմ պէյ։

—Ականակուռ Մէճիտիէ պատուանշան արուեցաւ Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին մէջ ֆրանսական պատուիրակ Պ. Պէրժէի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ Զանըրրիի կառավարիչ Պասրի պէյի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Լոնտոնի օսմ. դեսպանատան առաջին քարտուղար Ֆախրէտտին պէյի, Վիէննայի օսմ. դեսպանատան առաջին Բ. քարտուղար Սալիհ պէյի եւ Գարասիի գաւառին Էվգաֆի հաշուակալ Խալիտ պէյի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Պէրլինի օսմ. դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Մէհմէտ Ֆուատ պէյի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ կայս. Պալատան քարտուղարութեան օգնական Եարձէնեան Գալֆայի եւ վառօդարանի քննիչ յանձնաժողովին անդամ ու կայս. Թիկնապահ Մազհար փաշայի կնոջ Խալիտէ հանըմի ու քենիին՝ Պէհիճէ հանըմի։

—Իմթիազի ոսկի եւ արծաթ չքանշան՝ Անատոլըի օսմ. երկաթուղիի տընօրէն Պ. Հիւկնէրի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Աթէնքէն առնուած նոր լուրերու նայելով, օսմ. պատուիրակութեան պետ Բամի փաշա, Իֆթիխարի պատուանշանը Գէորգիոս թագաւորին յանձնած ատեն, սա բանախօսութիւնը արտասաներ է գերմաներէն.

«Օգոստոսափառ Վեհապետս՝ Վեհ. Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Բ. այս պատուանշանը տուաւ Ձեր Վեհափառութեան՝ իբրեւ փայլուն ապացոյցը այն կայսերական բարձր համակրութեան զոր կը տածէ Յունաստանի արքայական գերդաստանին եւ հելլէն ազգին նկատմամբ։»

Գէորգիոս թագաւորը ֆրանսերէն պատասխանեց սապէս.

«Վերջին ծայր չնորհակալ եմ Ձեր Օգոստոսափառ Վեհապետին՝ Վեհ. Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Բ.ի կողմէ իմ մասիս եղած մեծարանքին համար։ Կը խնդրեմ ձեզմէ որ Յունաստանի արքայական գերդաստանին ու հելլէն ազգին չնորհակալութիւնները մատուցանէք Ն. Վեհափառութեան։»

—Օսմ. պատուիրակութիւնը, հինգչաբթի օրը, պալատական կառքերով այցելեր է Աթէնքի նշանաւոր վայրերը, մանաւանդ Ակրոպոլիսը եւ Բարթենոնը։ Նոյն օրուան իրիկունը Նախարարապետ Պ. Տէլիաննիս, արտաքին գործոց նախարար Պ. Սքուզէս, ծովային նախարար Պ. Ֆարաքաս եւ պատերազմի նախարար Պ.

Ջիկոմոյա Պրիթանիա օթէլը երթալով, այցելութիւն տուեր են օսմ. պատուիրակութեան։ Նոյն գիշերը արտաքին գործոց նախարար Պ. Աքուզէս սեղան մը տուեր է ի պատիւ օսմ. պատուիրակութեան։ Ներկայ գտնուեր են նաեւ օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյի, արքայական պալատան պաշտօնատարներ, ներքին գործոց նախարար Պ. Մավրոմիխալի եւլն։

—Ուրբաթ իրիկուն ալ օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ սեղան մը տուեր է ի պատիւ օսմ. պատուիրակութեան։ Ներկայ գտնուեր են նաեւ նախարարապետ Պ. Տէլիանիս ու արտաքին գործոց նախարար Պ. Աքուզէս։

—Օսմ. պատուիրակութիւնը այսօր Կ. Պոլիս կը դառնայ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ կայսրը շնորհակալութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանին կայս. այն գրոյն, որով ցաւակցութիւն յայտնած էր՝ Էլիզապէթ արքիդքսուհիին մահուանը առթիւ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսին կողմէ Խորհրդարանին մէջ արտասանուած ճառը գոհունակութիւն պատճառած է Կ. Պոլսոյ մէջ։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Սէրվէթ հետեւեալը կ'արտատպէ Գոսովայի գաւառական թերթէն.— «Կայս. Իրատէով ներում շնորհուեցաւ այն անձերուն որոնք քաղաքական ոճիրներու համար ամբաստանուած կամ բանտարկուած են, եւ որոնց մասին որ եւ է ապացոյց չկայ թէ հասարակ ոճիրներ գործած են։ Կայս. այդ հրամանը նահանգին ամէն կողմերը գործադրուեցաւ։ Արձակեալներուն ծանուցուեցաւ որ իրենց ընթացքը եթէ կրկնեն, խիստ պատիժներու պիտի ենթարկուին։ Սկիւպի մէջ այդ կարգի հարիւր մէկ բանտարկեալներ արձակուեցան։»

—Այն յանձնաժողովը, կ'ըսէ Սէրվէթ, զոր կը կազմեն պետական Խորհուրդին անդամ Րիզա ու Պէշիր պէյերը, Սպարապետի Դրան դատական ճիւղէն Պահրի փաշա, կայս. Թիկնապահ Պայրամ պէյ եւ դատական նախարարութեան պաշտօնեաներէն Նաման էֆ., շաբաթ օր Իբէքէն Սկիւպ ժամաներ է։

—Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'ըսէ թէ խռովարարական պուլկար յանձնաժողովները մէն միջոցի կը դիմեն դրամ ճարելու համար։ Ռումանական իշխանութիւնները Թէքիւճիոյի մէջ երեք հոգի ձերբակալեր են որոնք ռէվոլվէրը ձեռքերնին բռնութեամբ դրամ կը կորզէին իրենց համաքաղաքացիներէն։

—Պըրշովայէն կը հեռագրեն թէ Ռուչէն անուն ոճրագործ մը իր տանը մէջ պահուած միջոցին ձերբակալուեր է՝ իր զէնքերով ու ընկերներով. ասոնք յանձնուեր են դատական պաշտօնեաներուն։

—Մալիւմաթ կ'իմանայ թէ Սէլանիկի առեւտրական դատարանին նախագահը պաշտօնանկ պիտի ըլլայ ձեռնհաս պաշտօնարանին որոշմամբ։

ՍՕՖԻԱՅԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ Զօզրաֆով անուն ապստամբը Ռատոմիրի մէջ ձերբակալուելով, Սօֆիա փոխադրուեր է։ Ոստիկանութիւնը գրաւեր է անոր գոյքերը։

—Սօֆիայի ոստիկան-զինուորներէն մէկը իրեն համար ապստամբի հագուստ յանձնարարած ատեն ձերբակալուեր է։

—Ապստամբներու գանձապետ Պէչէվ Սօֆիայի մէջ բանտարկուած է։

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԻ յանձնաժողովի երէկի նիստէն ելմտական նախարար Րէշատ փաշա նորէն բացակայ էր՝ տակաւին ապաքինած չըլլալուն համար։

—Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Պ. Կ. Օպուանօ ներկայ գտնուեցաւ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Սերպիոյ ու Սեւ Լերան դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Պ. Կասթոն Օպուանօ, նոյն հաստատութեան Բարիզի ճիւղին տնօրէններէն Պ. Ռուէի հետ, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։ Պ. Օպուանօ Ն. Բարձրութեան ներկայացուց Պ. Ռուէն։

—Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ, երէկ առտու, արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի ապարանքը երթալով տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ փետր. ամսուան հասոյթն է 768,161.05 ղրուշ։ Անցեալ տարուան նոյն ամսուն 719,701.05 էր, որով այս տարի 49,260 աւելի է։ Ելմտական անցեալ տարուան մարտէն մինչեւ հիմա հասոյթներու յաւելման գումարն է 495,617 ղրուշ։

—Կլասկօ Հէրըլտ կ'ըսէ թէ Շիրքէթի Խայրիէի կողմէ Ֆէյրֆիլտ Շիպպուիլտինկ էնտ Ինճինիրինկ Քըմփէնի Ընկերութեան յանձնարարուած չորս շոգենաւերէն երկուքը անցեալ շաբթու, Պլայտէն ճամբայ ելեր են դէպ ի Կ. Պոլիս։ Ատոնք կը կրեն 47 ու 48 թիւերը։ Իւրաքանչիւրը ունի 100 ոտք երկայնութիւն, 19.4 լայնութիւն եւ 8.6 խորութիւն։ Վերի յարկը կան, մեքենային ետեւի ու առջեւի կողմերը, երկու գեղեցիկ սրահներ։ Ատոնց վրայ շինուած են վերնայարկեր կամրջակով մը իրարու միացած՝ Ա. եւ Բ. կարգի ուղեւորներու համար եւ չորս կողմը երկաթէ գեղակերտ վանդակորմերով պատած։ Սրահները ճոխ կահաւորում մը ունին եւ ելեկտրական լոյսով կը լուսաւորուին։ Այդ երկու շոգենաւերուն անիւները ետեւէն են եւ երկու եզերքներու երթեւեկութեանց (զիկ-զակ) պիտի յատկացուին։ Մեքենաները քըմբաունտ են։ Երեք ժամ փորձուելով հաստատուած է որ ժամ 11 մղոն արագութիւն ունին։ Մովի ալ շատ կը դիմանան, ինչ որ հաստատուած է անցեալ շաբթու կատարուած պաշտօնական փորձերով։ Միւս երկու շոգենաւերը՝ 49 եւ 50 թիւ որոնք աւելի խոշոր են եւ անիւներն ալ քովէն, քանի մը օրէն ճամբայ կ'ելլեն դէպ ի Կ. Պոլիս։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ գահաժառանգ իշխանը, կ'ըսէ Մոնիթէօռ, կատարելապէս ապաքինած ըլլալով, ապրիլ 6ին (Ն. Տ.) Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ եւ երեք օր պիտի մնայ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանը, ուրբաթ օրը, իր ներկայութեանը ընդունեց է նախարարապետ Պ. Տանէվը։ Կ'ըսուի թէ Բաբրիքով զօրավարը պիտի պահէ պատերազմական նախարարութեան պաշտօնը, վասն զի նախարարապետը մասամբ նկատողութեան առած է անոր պահանջումները։ Բաբրիքով զօրավարին ուզած վարկերէն մէկը պիտի տրուի։ Ուրիշ զրոյցի մը նայելով, պատերազմական նախարարի պաշտօնը պիտի յանձնուի զինուորական վարժարանին տնօրէն Սավով զօրավարին։

ՍԵՐՊԻՈՅ դեսպանը, կիրակի օրը, այցելութիւն տուաւ Ցունաց Ս. Պատրիարքին։

ՄԱՒՍՄԱՅԻՆ վերատեսչութեան պէտք ունեցած երկու շոգենաւերուն շինութիւնը 16,050 անգլիական ոսկիի մնաց գերման գործարանի մը ներկայացուցիչ Պ. Պ. Բաուէրին եւ Սինկէրի վրայ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայն, առաջին թարգման տոքթ. Կիզի հետ, շաբաթ օրը Ֆէնէր երթալով այցելութիւն տուաւ Ցունաց Ս. Պատրիարքին։ Դեսպանը մեծ պատիւներով ընդունուեցաւ։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Գոնեայէն կը գրեն թէ Գոնեա-Էրէյլիի գիծին յատակագծերը պատրաստելու պաշտօն ունեցող ճարտարագէտները չորս մասի բաժնուած են։ Իւրաքանչիւրը յիսուն քիլօմէթր տեղի յատակագծերը պիտի պատրաստէ։ Շաբաթ օրուընէ սկսած են եւ մինչեւ երեք ամիս պիտի աւարտին, որով շինութիւնները չորս ամիսէն պիտի սկսին։

ՆՈՐ ՎԱՌՕԴ.—Գերմանացի մը խնդրած է Սպարապետի Դուռնէն՝ կայս. զօրաբանակաց մէջ փորձել վառօդ մը զոր պատրաստած է մարզանքի փամփուշտներու համար։ Այդ վառօդը աւելի աժան է եւ զէնքը չաղտոտեր։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Իգտամ կ'իմանայ թէ Գուզկունճուք հաստատուած մետաքսեղէնի ներկարար Անտոն Վաֆիատի սնանկ հռչակուած է ծովային առեւտրական դատարանին որոշմամբ։ Դատարանին անդամ Ճէլալ պէյ միւտ դուրիւէր կարգուած է եւ փաստաբան Աւրամ Նառում էֆ. ալ առժամեայ սէնտիք։

ՄԵՐՍԻՆԻ նոր կառավարիչ Ճէմալ պէյ, երէկ, իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՍՊԱՐԱՊԵՏ Րիզա փաշայի որդւոյն կայս. Թիկնապահ Սիւրէեա փաշայի երկուքուկէս տարեկան տղան, որ հիւանդ էր, առջի գիշեր մեռաւ։ Ցուղարկաւորութիւնը, որուն ծախքը կայս. Անձնական Գանձէն վճարուած էր, երէկ կատարուեցաւ։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, պալատական պաշտօնատար մը Սպարապետ Րիզա փաշայի ապարանքը երթալով, ցաւակցութիւն յայտնեց։

ՊԱՂՏԱՏԷՆ կը գրեն թէ այս տարի ձմեռը մինչեւ յունուարի սկիզբները բաւական թեթեւ անցեր է, բայց յետոյ ցուրտ ըրեր է՝ ջերմաչափը բաց տեղերը 6-7 աստիճան ցոյց տալով։ Տիգրիս գետը քիչ մը բարձրացեր է՝ վերերը տեղացած անձրեւներուն հետեւանքով։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ հելլենական նոր դեսպան Պ. Կրիբարիս որ Եգիպտոս կը գտնուի, հինգշաբթի ճամբայ կ'ելլէ դէպ ի Աթէնք, ուրկէ Կ. Պոլիս պիտի գայ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ կը գրեն թէ վերջերս բազմաթիւ ամերիկացի զբօսաշրջիկներ հոն հասնելով, ուխտատեղիները այցելեր են։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.—Պէլկրատի օսմ. նախորդ հիւպատոս Մաքսիմ էֆ. ծրագիր մը մատուցանելով Մեծ-Եպարքոսին, տարեկան մէկուկէս միլիոն հասոյթի աղբիւր մը ցոյց տուեր է Հիճազի երկաթուղիին համար։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Վերջին շաբթուն Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 330 որոնց 1ը՝ կարմրախտէ, 1ը՝ ծաղկախտէ, 2ը՝ թիֆոյէ, 64ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ Իսաք Բոլաքօ անուն հրեայ մը, 40 տարեկան, որ միլիոնատէրի աղջկան մը հետ ամուսնացած էր եւ բաւական բարեկեցիկ վիճակ մը ունէր, շաբաթ օրը անձնասպանութեան փորձեց թոյն խմելով, բայց զգացած ցաւերէն սկսաւ պոռալ։ Կինը վրայ հասաւ եւ մատը խոթեց էրկանը կոկորդը։ Իսաք փսխեց. այդ միջոցին բժիշկները հասնելով զայն ազատեցին։

ՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Երէկ ժամ 7ին Նաւահանգիստի վերատեսչութեան պաշտօնարանին առջեւ նաւակ մը ընկղմեցաւ մավունայի մը ընդհարելէն։ Նաւակը Սկիւտար կ'երթար։ Մէջը գտնուողները՝ Բէգրօ, Նիքոլի, Աթէֆ ու Ասլան ազատուեցան։

ՑԱՒԱԼԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ.— Ունգարանի կողմը ոստիկան Ահմէտ էֆ.ի որդեգիր աղջիկը՝ Նաժիէ 13 տարեկան եւ խուլհամր, տանը մէջ առանձին գտնուած ատեն այրեցաւ։ Մայրը որ բացակայ էր, երբ վերադարձաւ տեսաւ թէ սենեակին մէջ աղջիկը պառկած է պարկի մը վրայ որ այրած էր։ Նաեւ քանի մը այրած լուցկիներ կային։ Նաժիէ խեղճէ տկար ըլլալով, կ'երեւայ թէ անխոհեմութեան մը զոհ գացած է։

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՌԻՒ ՄԸ.—Երէկ գիշեր ոճիր մը գործուեցաւ Ղալաթիոյ Արքաթի փողոցին մէջ։ Երկու Պարսիկներ, երկուքին ալ անունը Եուսուֆ, վրէժխնդրութեան մը հետեւանքով կռուի բռնուեցան։ Մէկը դաշոյնը քաշեց. իսկ միւսը քիչ մը հեռանալով ռէվոլվէրը պարպեց. գնտակը հակառակորդին ճակատը սկրթելով անցաւ. այս վերջինը դաշոյնը քաշեց եւ մխեց միւսին կռնակը, դաշոյնին ծայրը պորտէն դուրս ելաւ։ Ոճրագործը ասով ալ չբաւականացաւ ու նորէն վիրաւորեց զայն։ Վիրաւորը քիչ ետքը մեռաւ։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ երկաթուղիին 10րդ շաբթուան իւրաքանչիւր քիլոմէթրի հասոյթը եղաւ Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլոմէթր) 5,696 ֆր. Նախորդ տարւոյն 9,912 պակաս եւ միւս շաբաթներէն ալ 4,213 պակաս։ Էսկիշէհր-Գոնեայի գիծ (445 քիլոմէթր) 2,863, նախորդ տարւոյն 2,115 պակաս եւ միւս շաբաթներէն ալ 1702։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Արեւելեան երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն 199րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ ապրիլ 1/14ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղին մէջ, մասնակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքային։ 3—4

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԷԺԻՊՍԻԷՆ

220ՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 3 % ՏՈԿՈՍԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ

16 ՄԱՐՏ 1902

124,287 թիւը 50,000 Ֆրանք շահած է

Հետեւեալ 25 թիւերը 1000ական ֆր. շահած են

6,420	55,812	122,188	214,045	305,797
11,265	57,203	130,874	214,624	327,287
16,594	64,766	164,104	248,036	338,210
18,741	78,654	199,406	263,401	367,483
45,472	104,189	203,432	280,152	379,473

Վճարումը պիտի կատարուի 1903 ապրիլ 1էն սկսեալ։

Եգիպտոսի մէջ վճարումները կը կատարուին՝ Գահիրէի մէջ Ընկերութեան կեդրոնատեղիէն եւ Աղեքսանդրիայի մէջ Քրէտի Լիոնէի դրամատունէն։ Կ. Պոլսոյ եւ Իզմիրի մէջ՝ Քրէտի Լիոնէի դրամատուններէն։

Տե՛ս չորրորդ երես ԲՐԷՆՏԱՆԻ մեծ վաճառատան ծանուցումը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երուսաղէմէն կը գրեն թէ այս տարուան ուխտաւորներուն թիւը վերջերս աւելի շատցած է, թէ՛ մայրաքաղաքէս եւ թէ՛ այլ եւ այլ գաւառներէ։

—Դարձեալ Երուսաղէմէն կը հաղորդեն թէ երբ Կեդր. Վարչութեան եկեղեցական եւ աշխարհական պատուիրակները, ինչպէս նաեւ Ատանայէն եկած հրաւիրակները Պատրիարքարանի մեծ դահլիճին մէջ ընդունուեր են, Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքը չէ կրցած ներկայ գտնուիլ՝ տկարութեան պատճառաւ։

—Վաղուան Խառն ժողովի նիստին մէջ նկատողութեան պիտի առնուի Երուսաղէմէն ղրկուած պաշտօնագիր մը, որ այս առաւօտ հասաւ Պատրիարքարան։

—Այսօրուան Կրօնական Ժողովին ներկայ էին ո՛չ միայն երկու ատենապետ Սրբազանները, այլ եւ Պատր. Փոխանորդ Սրբազանը, ինչպէս նաեւ քահանայ անդամները ընդ որս նաեւ Տ. Կարապետ Ա. քահանայ Սեթեան որ Նիկոմիդիայէն մայրաքաղաքս դարձած է։

—Մէրսինէն կը գրեն մեզ մարտ 3 թուով.— «Ի պատիւ Ս. Կաթողիկոսին տրուած սեղանը ժամը 6ին վերջացաւ. ճշդ սեղան մըն էր 35 հոգինոց. Նախ Դիմաքսեան Հայրը բաժակաճառ մը խօսեցաւ, բարի գալուստ մաղթելով Ս. Կաթողիկոսին, որ բաժակներու բախմամբ ողջունուեցաւ. ի պատասխանի՝ Ամեն. Սրբազանը պերճիմաստ բառերով խօսեցաւ. յետոյ, Ս. Կաթողիկոսը բաժակ առաջարկեց եւ ներկաները յոտնկայս ըմպեցին «կեցցէ՛» գոչելով. երրորդ բաժակաճառը արտասանեց Պ. Էֆ. Ուրֆալեան, աս իմաստով. «Երջանիկ էք դուք սիրեցեալ սեղանակիցներ, որ կը կանխէք ամէնը, վայելելով հոգիի գերագոյն ըսփոփանքը. դո՛ւք, նորընտիր սիրեցեալ Սրբազան Հօր ներկայութիւնը վայելելով, անոր անսպառ օրհնութեանց կ'արժանանաք այս սեղանիս վրայ. յաւերժական յուշ մը կրնայ համարուիլ աս. շատեր ժամերով հեռի ուղիներ կը ճեղքեն՝ արժանանալու համար իր սրտաբուխ օրհնութեանց, եւ ո՞վ գիտէ քանի՛ սրտեր կը տրոփեն այս վայրկենիս՝ համբուրելու համար իրենց սիրեցեալ հովուապետի աջն օրհնալից։ Պերճափայլ այսքան ցոյցերու մէջ տկար են մեր ճիչեր եւ նուաղ՝ մեր ծափն ու հռչակ։ Կեցցէ՛ յաւիտեան Ա. Կաթողիկոսը մեր սիրեցեալ. այս բարեմաղթութեանց եւ երախտագիտութեանց շարքին մէջ պարտք մը եւս ունինք առ Մովսէս Սրբազան եւ Ց. էֆ. Գարամանեան, որոնք սիրով յանձն առին իրենց յանձնուած ծանր պաշտօնը, ի սէր Եկեղեցիի, որու մասին երախտագիտական յարգանքնիս մատուցանելով, ծափերով կ'ողջունենք զիրենք։» Սոյն բաժակաճառէն յետոյ, ներկաները ծափերով ողջունեցին Սրբազան Կաթողիկոսը, Կէօմիւրճեան Սրբազանը եւ Գարամանեան էֆ.ն եւ բաժակները բաղխեցան իրարու. խիստ յուզիչ էր Ամեն. Կաթողիկոս Հօր պատասխանը՝ զոր կրկին ծափերով ողջունեցին ներկաները. չորրորդ բաժակաճառը արտասանեց ի դիմաց Սսոյ միաբանութեան, Թասապաշեան Հայրսուրբը եւ վերջին բաժակը ըմպեցին միաբանութեան բարգաւաճմանը։ Ժամը 7ին կառավարիչ պէյը այցելութեան պիտի գայ, որուն փոխադարձ այցելութիւն պիտի տայ Ս. Կաթողիկոսը՝ ժամը 8ին։ Ատանայէն բաւական անձեր եկան հիմա. վաղուան եռուզեռը կը գրեմ յաջորդով, երբ Սրբազան հիւրը մեկնի տեղէս դէպի Ատանա։»

—Քաղաքական ժողովի նախընտիր անդամ Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան, անցեալ հինգշաբթի օրուընէ սկսած է իր պաշտօնին։ Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Արիս էֆ. Ֆէսճեան մինչեւ որ Պոլիս հասնի, Տէր Ներսէսեան էֆ. առժամաբար կը վարէ Պատրիարքարանի գործակատարի պաշտօնը, եւ այդ հանգամանքով նախընթաց օր այցելեց Բարիզի Օսմ. դեսպան Բարձր. Միւնիր փաշայի եւ շնորհաւորեց Վեզիրութեան աստիճանին բարձրացումը։

—Երուսաղէմի Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին կարգադրութեամբ՝ Ժառանգաւորաց Վարժարանի սաներէն 8ը Բեթղեհէմ ղրկուեր են առաջնորդութեամբ Տ. Եղիշէ վարդապետ Չիլինկիրեանի եւ հրամանի կը սպասեն վարժարան վերադառնալու համար։

—Բնիկ Թոգատցի Գալուստ Բէքճեան անուն անձը Պատրիարքարան ղրկած գրով մը գանգատ յայտնած էր կնոջը դէմ, որ հակառակ Հայ եւ Հայ Հռոմէական հոգեւոր իշխանութեանց միջեւ կատարուած բանակցութեանց, կը մնայ դեռ հռոմէական դաւանութեան մէջ։ Թոգատի Առաջնորդարանը կը հաւաստէ թէ կինը չուզելով կենակցիլ Գալուստին հետ, իր ամուսնոյն մասին զրպարտութիւններ ընելով փախեր է տունէն, ու ապաստաներ է Հռոմէական Եկեղեցին։ Իսկ Գալուստ իր գրին մէջ ըսելով թէ՛ այս ամուսնական խնդիրը հինգ տարիէ ի վեր առկախ մնացած է, կը խնդրէ որ Պատրիարքարանը վերջնական տնօրինութիւն մը ընէ։

—Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Սանիյէի աստիճան շնորհել կայս. Անձնական Գանձուն հաշուակալութեան դիւանի քարտուղար Սահակ էֆ. Երամեանի, ի վարձ իր բարւոք աշխատութեանց։

—Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին ի նպաստ կազմակերպուած տարեկան նուագահանդէսը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի ցերեկ, Թէփէ-Պաշըի թատրոնին մէջ, մասնակցութեամբ ծանօթ արուեստագէտներու եւ amateurներու, որոնց մէջ կը յիշուի այժմէն Պ. Արմենակ Ս. Ֆնտգլեան՝ որ Բարիզի մէջ իր նկարչական ուսումը կատարելագործելու առթիւ ձայնական երաժշտութեան վարժութիւններ ալ ըրած է եւ ախորժալուր ձայն մը ունի։

—Վանայ Սալնապատի Ս. Գրիգոր վանքի աղջկանց Որբանոցի Հոգաբարձութիւնը չորս հինգ տարուան գործառնութեանց հաշիւները տեղեկագրով մը ղրկեր է Պատրիարքարան, եւ ինչ ինչ ծանօթութիւններ կուտայ թէ՛ որբանոցին եւ թէ որբուհեաց վիճակին վրայ։

—Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպսկ. Ճէվահիրճեան՝ որ մէկ քանի շաբաթէ ի վեր հիւանդութեան պատճառաւ իր բնակարանը կը մնար, ապաքինած ըլլալով, երէկ Պատրիարքարան իջաւ եւ զբաղեցաւ իր պաշտօնին վերաբերեալ աշխատութիւններով։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ ստացած է Սրբազան Պատրիարք Հօր միջոցաւ հինգ անգլ. ոսկի, զոր Բրօվիտէնսի Հայոց հոգեւոր հովիւ Տ. Արսէն Վրդ. Վեհունի ղրկած է Նորին Սրբազնութեան, Կ. Պոլսեցի Տեար Խաչիկ Արապեանի ընդ. Օր. Ատրինէ Թիւրապեանի հարսնեաց հանդէսին մէջ ի նպաստ Հիւանդանոցին եղած 24-90 թալէրի հանգանակութեան փոխարէն, որու մասնակցողներուն ցուցակն է հետեւեալը.— Տ. Արսէն Վրդ. Վեհունի թալէր 1.10, Տեար եւ Տիկին Խաչիկ Արապեան 5, Տիար Մանուկ Մէօհրիպէլ Արապեան 5, Տիկին Եօժէնի եւ Տիար Կարապետ Թիւրապեան (1 Ա. Ռ.) 4.80, Տիար Համբիկ եւ Տիկին Աղաւնի Արապեան 2, Տիար Մեսրովպ եւ Տիկին Արաքսի Սամուէլեան 2, Տիարք եղբարք Արմենակ եւ Լեւոն Պիպէրճեան 2, Տիար Գասպար եւ Տիկին Արուսեակ Տ. Յովհաննէսեան 1, Տիար Կարապետ Կ. Միլիտոսեան 1, Տիար Ռուբէն Պէրպէրեան 0.50, Տիար Յարութիւն Պօղիկեան 0.50։ Գումար 24.90։

—Ի Գահիրէ վախճանեալ Տիկին Սաթենիկ Մ. Մըրըեանի յուղարկաւորութեան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.— Գումար նախորդ ցուցակի ղրուշ 216, Մ. Մըրըեան եւ որդիք ի Սամսոն 324, Օր. Արեքնազ Մ. Մըրըեան ի Սամսոն, Տէր եւ Տիկին Կարապետ Մ. Մըրըեան ի Սամսոն 216ական, Տէր եւ Տիկին Մուրատ էֆ. Խէրեան ի Սամսոն, Տէր եւ Տիկին Աւետիս էֆ. Պեպրսեան ի Սամսոն, Տէր եւ Տիկին Ն. Ղազարեան ի Սամսոն, Տէր եւ Տիկին Նուրիճեան Իւէքճեան ի Սամսոն։ Տէր եւ Տիկին Թադէոս Արապեան 108ական, Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Պօղոսեան Արապեան 54։ Համագումար 1566 ղրշ.։ (Հոգաբարձութիւն)

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ՔՈՒԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ԲԱՐԻԶ, 23 մարտ.— Ծերակոյտը ընդունեց արտաքին գործոց ելմտացոյցը։

—Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Լազի առաջարկեց կառավարութեան որ, միաբանական հաստատութիւնները փակելէ առաջ, խորհուրդ հարցուի անոնց գտնուած համայնքներէն։ Պ. Լազի շտապողութիւն պահանջեց։ Պ. Քոմպ չընդունեց շտապողութիւնը որ 156ի դէմ 377 ձայնով մերժուեցաւ։

ՀՌՈՄ.— Կոէց որուն Նափոլիի մէջ ձերբակալումը երէկ ծանուցինք, հրեայ ուսանող մըն է։ Ձերբակալման պահուն իտալական ոստիկանին հետ կը գտնուէր Ռուսիոյ դեր-հիւպատոսը։ Կոէց խստիւ բողոքեց իր ձերբակալման դէմ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ռուսիոյ Երեսփ. Ժողովին առաջին դեր-ատենապետ Պարոն ֆոն Հէրման մեռաւ։

ՔԱՅԶԵՐՍԼԱՈՒԹԵՐՆ.— Երէկ առտու եւ իրիկուն երկրաշարժի զօրաւոր ցնցումներ զգացուեցան Բալաթինայի հարաւային կողմը։

ԲՈՒՆԷՕ.—Բունէօյի մէջ ու շրջակաները երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեցան։ Վնաս չկայ։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— Բոռ-օվ-Սեքրնէն կը հեռագրեն Նիւ-Եորք Հէրըլտի թէ անգլիական Պալլաս յածանաւակը գրաւեր է վենեզուէլեան Ռեսթաուրատոր մարտանաւը՝ լիբրէ ծովահէն ամբաստանելով զայն։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Հեռագրական ռուս Գործակալութիւնը կը յայտարարէ թէ ռուս կառավարութեան կողմէ Սերպիոյ տասը միլիոն փամփուշտ տալու մասին յայտնուած հաւանութիւնը սկզբունքով եղած է եւ այն պայմանաւ որ փոխադրութիւնը մայիսէն վերջը կատարուի։

ԲԱՐԱՔԱՍ.— Քաստրօ նախագահը, պատգամագիր մը ուղղելով Վէնէզուէլայի Խորհրդարանին, խստիւ կը քննադատէ Անգլիան ու Գերմանիան, ըսելով որ ատոնք քաղաքակրթութեան եւ իրաւունքներու վնասած են՝ անիրաւ պահանջումներ պաշտպանելով։

ՍԹՈՔՀՈԼՄ.—Աֆթոնպլատէթի կը հեռագրեն Հէլսինկֆորսէն (Ֆինլանտիա) թէ Վիպորկի ու Նիլանտի գաւառներուն բոլոր ոստիկանապետները եւ Վիպորկի գերագոյն դատարանին տասը անդամները եւ Վազայի գերագոյն դատարանին երեք անդամները պաշտօնանկ եղած են։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 24 մարտ.—Ծերակոյտը այսօր քուէարկեց կրօնքներու եւ արտաքին գործոց ելմտացոյցները։ Պատերազմական նախարարութեան ելմտացոյցին վիճաբանութիւնները սկսան։

—Երեսփ. Ժողովը շարունակեց վիճաբանիլ կրօնական քանի մը միաբանութեանց տրուելիք արտօնութիւններուն վրայ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիոյ ծովային նախարարութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն մէջ դժգոհութիւն կայ։ Ծովային նախարարը որոշած է խստիւ պաշտպանել կարգապահութիւնը։ Կարգ մը պաշտօնատարներ անպաշտօն վիճակի պիտի ենթարկուին։

ՊԷՇԹ.— Հունգարիոյ նախարարապետ Պ. ֆոն Զէլի կացութիւնը շատ դժուարին է։ Կ'ըսուի թէ մօտերս պաշտօնէ պիտի քաշուի։

ՆԱՊՈԼԻ.—Վէզուվի բորբոքումը աւարտեցաւ։ Ստորերկեայ որոտումները դադրեցան։ Հրաբուխը դեռ թանձր մուխ մը կ'արձակէ, առանց լաւայի։

ԲԱՐԻԶ.— Ճիպուխթիէն կը հեռագրեն թէ Մենելիք Թագաւորը Քաֆֆայի նահանգէն արտաքսեր է ֆրանսացի միսիոնարները։

— Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգները նաւարաժին մը կը ղրկեն Ալժէ, Միացեալ Հանրապետութեան նախագահը ողջունելու համար։

ՕՍՄ. ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏ

ԸՆՏԻՐ ԿԻՐ ԵՒ ՇԱՂԱԽ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՐԱՆ, ՍԹԵՆԻԱ
Լ. ՔԷՕՍԷՕՂԼՈՒ, Կ. ԼԻՆԱՐՏՕ
ԵՒ ԸՆԿ.

Այս կիրը, որուն սպառումը մեծապէս աւելցած է վերջին երկու տարիներուն մէջ, շատ կարեւոր բարւոքում մը կրած է շնորհիւ ճարտարագէտ Պ. Կ. Լինարտօյի, որ գիտական երկար հետազօտութիւններէ յետոյ, յաջողած է գտնել գերազանցապէս հիտրոլիք կիր մը։ Լաւագոյն արդիւնքներ տուած է այս կիրը, ծովու եւ անուշ ջուրին տակ։ Օտար առաջնակարգ հիտրոլիք կիրերէն աւելի աղէկ է անվիճելի կերպով։ 200 օսմ. ոսկիի պարգեւ մը պիտի տրուի անոր, որ ապացուցանէ թէ այս կիրը հիտրոլիք չէ գերազանցապէս։ Երեք պայմաններ կը միացնէ իր մէջ.— Խնայողութիւն, առողջարար հանգամանք, հաստատունութիւն։

Կեդրոնական մթերանոց, Կալաթա, Քալաֆաթ-Եէրի, Թիւ 63, ատաղձավաճառ Պ. Քէօսէօղլու Խարալամպոսի մեծ մթերանոց։ Մասնաճիւղերն են Պոլիս, Պէքրիւթճիլէր, Թիւ 394, Գառքըվիզ քարափին վրայ, Եանի Միքայէլի քով, Սամսոն՝ Անտոնօղլու Եղբարք։ 58—105

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 10 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ռ.	22	39 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	22	63
Ամէնէն վար գին	»	22	33 1/2
Րումէլիի Երկաթուղի զոց.	Ֆր.	125	75
Ամէնէն բարձր գին	»	126	25
Ամէնէն վար գին	»	124	50

ԲԱՑՈՒՄ 11 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	22	01 1/2
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	126	12
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օսմ.		—	—
Յօս. Օսմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Յամ. Ապահ. Ընկ.		4	22
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	47
» ժուիսանս		1	95
» պարտաթուղթ		494	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		498	—
Թրանվայ		145	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		268	—
Լավրիոմ		88	—
Անատոլըի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	40
« պարտաթուղթ «		527	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	15
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 3/4
Պէրլին անտակոս չէք	Մարք	18	57
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	06

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	—
Քրիմից	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	03
Մէթալիք	»	—	—
Ռուբլի Թղթադրամ	Օ. Ռ.	6	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 23 Մարտ

Անգլիական Քոնսոլիտէ		90	69
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		60	50
» » » Գ. բաց.		29	75
» » » Դ. զոց.		30	—
Օսմանեան Պանքա		14	37
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		43	50
» Մոնոբոլ		44	50
Պուլկարական 1888		92	50
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		107	87
Տօմինիալ		105	—
Թրանվայ		5	62
Այտին երկաթուղի		13	50
Փոխանակագիր		25	38 3/4

ԲԱՐԻԶ, 23 Մարտ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	15
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. } բաց.	Ղրշ.	30	45
} զոց.	»	30	55
» » » Բ.	»	61	45
» » » Դ.	»	32	90
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	612	—
Օսմանիէ	»	—	—
Րումէլի երկաթուղի	»	131	50
Օսմ. Մաքսատուն	»	481	—
Օսմ Ռէժի	»	378	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1131	—
Իտալական Ռանթ	»	102	65
Սպանիական արտաքին	»	91	63
Թրանվայ	»	143	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	165
Դրամազնդ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 23 Մարտ

Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Րումէլի երկաթուղի	»	134	90
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	70
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	35

ՎԻԷՆՆԱ, 23 Մարտ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	240	—
Րումէլի երկաթուղի	»	122	20
Օսմ. Ռէժի	»	350	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 23 Մարտ

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		20	17
Րումէլի երկաթուղի		137	50

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ՓԷՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՋՐԱՏԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Ծէլա Զապուքեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամհանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

{Էն Առաջ Սա Կարդացէք}

ՀՈՎԱՆՈՑԱՎԱՃԱՌ
ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՅԿԱԶՆ

Քանի մը հարիւր կամ հազար ղրուշ ծախսելով կը գնէք կամ շինել կու տաք զգեստ, շապիկ, ֆէս եւ գլխարկ՝ վայելելու եւ վայլեցնելու համար։ Աղէկ։ Բայց ինչ օգուտ. եթէ անձրեւի մը բռնուիք ու եթէ հովանոց չունենաք — կամ անձրեւ չանցնող հովանոց մը — ատոնք ամբողջ կը բծաւորին եւ նորութեան շէնքշնորհքը չի մնար վրանին։ Ուստի, խնամով շինուած, ձեւաւոր եւ բնաւ անձրեւ չթափանցող ՀՈՎԱՆՈՑ մը գնեցէք Ղալաթիոյ հռչակաւոր հովանոցավաճառ Միհրդատ Հայկազնէն։ Գոհ կը մնաք

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԻՒՆԻՕՆ Ապահովագրական Ընկերութեան Տնօրէնութիւնը 1/14 մարտէն սկսեալ իր գրասենեակները փոխադրած է, Պոլիս, Սուլթան Համամ, Նորաշէն Քաթըրճի օղլու բասաժը։ 14—20

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON d'ÉTÉ, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie

PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être expédiée en un seul colis-postal.

Les envois qui ne peuvent être faits par colis postaux, sont expédiés franco Marseille ou, sur demande, *franco destination*, à partir de 100 fr. moyennant 5 % d'augmentation sur le montant de la facture. — Ces envois peuvent être expédiés contre remboursement.

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու, տկար կազմ ունեցողներու, արեան ապականութեան եւ մորթի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարուին. սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը գանեցնեն զայն գործածողները, որոնք կամ դարշանքով կը խմեն եւ կամ կը ստիպուին բնաւ չի խմել։ Ֆրանսայի բժշկական կաճառին տօքթէօր ԲՈՒՐԹՈԼ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈԼԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անունով, որ հասարակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի եւ աննուխի, եղեւնի ու մանիշակի հոտ կը զգացնէ, ինչ որ բացառիկ դիւրութիւն մըն է գործածելու։ Ո՛չ խմելու ատեն, ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ միեւնոյն ժամանակ ազդեցիկ եւ փորձուած դարմանն է դժուարաչնչութեան, կուրծքի բղխուածքներու, հարբուխի, կուրծքի տկարութեան եւ մինչեւ իսկ կրնայ առաջքն առնել Թոքախտին։ Ամէն ճաշէ առաջ մէկմէկ դգալ առնել պէտք է։

Կը ծախուի Պահճէ գաբու Բիւչիւքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէջիտի Լինօս եւ Պոնտիցիանոսի դեղի մթերանոցները եւ ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։

796 44—52

Լ'ԻՒՐՊԷՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ.

76 միլիոն ֆրանք

Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ, Բէլթիյէ փողոց թիւ 8 և 10

—o—

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վօյվօտա, Լօքանտա խան. Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Քաթօլի Լիոնէ։

ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԷՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Սրբտատարդական դեղախառնութիւններէ առաջ եկած ջերմամիջութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները երբ անխնամ ձգուին, ոչ մի դարմանուին, տակաւին հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որ գեհնութենէ կը զրկեն զմարդ։ Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԻՒՆՆ անմիջապէս կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ անունով դեղ մը հնարուած է որ բնաւ յատակութեան չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու։

Ջերմամիջութեան համար թէեւ չատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամորձիքները ուռեցնելէ և հիւանդին յուսահատեցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ բոլորովին զերծ է այս անպատեհութիւններէն։ Հետեւաբար անոնք որ այս կարգի ծանուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս դիւրական մեթոտով պատսպարուած դեղը գնել, պարապ տեղը ժամավաճառ կ'ըլլան և ուղղակի կը փճացնեն իրենց առողջութիւնը։

Սանտալ Սալօլէ Էմմրին կը ծախուի մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ Զգուշացէք անունները նմանութենէն. ԷՄՄՐԻ անունը փնտռեցէք։

Կը ծախուի Եէնի Ճամիի քովը Բէլապեմ մէչիի Սուլթան Համամ Մէջիտի, Լինօս, Պոնտիցիանօ դեղի մթերանոցներն ու Պահճէ Գաբու Բիւչիւքեան դեղարանը։

897 17—30

ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԿԵՐՊՈՎ ԿԸ ՏՊՈՒԻՆ

Թուրքերէն, Հայերէն, Ֆրանսերէն եւ Յունարէն

ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ

ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ, ՏԵՏՐԱԿՆԵՐ, ՄԱՀԱԶԴՆԵՐ, ՀՐԱՒԻՐՍԳԻՐՆԵՐ, ՆԱՄԱԿԱԳԼՈՒԽՆԵՐ, ԱՅՑԱՔԱՐՏԵՐ, ՔԱՐԹ-ԱՏՐԷՍՆԵՐ ԵՒ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԵՆ

ԱՄԷՆ ՕՐ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՆ ԱԼ ԲԱՑ Է ՏՊԱՐԱՆԸ

ԴԻՄԱԼԸ ԴԷՊՈՒ ՁԻ ՎԵՐԱԳԱԳԱՆԱՐ

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու առողջ խորտակման դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆ.
Երաշխաւորութեան գումար	12[illegible],000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ընդհանուր Տնօրէն
Ա. ՀԻՐՄԻԻՋ

Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՕՏՈՐ ՐԷՔՔԷՆ

Ընդարձակ մանրամասնութեանց համար դիմել Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ, Հին Մեքթէպ, [illegible] գործակալութեան գրասենեակը։ 524

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. օրական գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունս առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և չահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կու տայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և կնքուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, չահածը անմիջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ դժուարութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն կայ օր մը չահելու, և թէ երբեք չչահէ ալ, իր վճարումները չկորսնցնելով յառաջիկային արժեթուղթի մը տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար չահաւոր խնայողութիւն մըն է։

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կահաւորման յատուկ ամէն տեսակ ապրանաց

Ղալաթիա, Թիւնէլին քովը, Մէրթէպանի փողոց Իզզէթ Փաշա Խանի կից, Թիւ 16

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գործեր, տօքումա եւ թաւշեայ գործեր, «քէչէ»ներ, «թիւլ» վարագոյրներ, սփռոցներ, քօրնիչներ, գեղեցիկ մուշամպաներ եւ զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան չատ դիւրամատչելի պայմաններով, ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ

635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

ՋԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ՛ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ուղեղը և մարդուս կազմուածքին ամէն մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմինոյն առողջութեան պահպանման անհրաժեշտ[illegible] Այս Ֆօսֆօրը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, չատ անգամ կը ջնջուի հիւանդութեանց պատճառով և [illegible] որ կորսնցուցած է մարմինոյն ֆօսֆօրը, տկարութեան ենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կորսնցնեն ամրութիւն և գլխաւորապէս ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, միտքը կը տրամի և դէմ այս կարգի չատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆօսֆօրը իրեն տեղը մէջ մտցնելու և զայն դարմանելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտներէն Պիյեօն՝ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ անունով դեղ մը հնարեց որ կորսուած ֆօսֆօրը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմինոյն դիւրաշարժութիւն կու տայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ զեղծումներու պատճառաւ անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ուժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ Ovo-Lécithine Billon առնեն։ Օ վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամէնէն ազդու դեղն է աչքառախտին, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՈՒԻՋԱՊՋԱՑԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ դրամագլուխ՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած [illegible] Ֆր. 34,000,000

ԼԱ ՆԻՒ ԵՕՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը և որոնց կը պատկանին բոլոր չահերը։ 1901ին ապահովագրեալներուն վճարուած չահաբաժիններու գումարը Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՕՐՔԻ տէնթինական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ ոչ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի առնելով ու չահաւոր պայմաններ պարունակէ։ Յանձնուած օրէն կանխավճարման միջոցին է Ընկեր. [illegible] [illegible] և պատահարին, ու ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին, [illegible] և մինչեւ իսկ պատերազմի առթիւ։ Տէնթինական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխառութիւններ 3 տարի ապահովագրեալին վճարելէ յետոյ առանց յետաձգման ապահովագրեալին հաշուոյն առնելու, այս փոխառութեանց գումարները պատ պատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր այսպէս ժամանակ կ'տրամադրուի վճարման համար առանց տոկոսի, կ'վճարումները դադրեցնել մինչեւ 5 տարի վճարումն յարունակել, յետոյ մնացը ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ տարիներէ ընկէ յետոյ իբրեւ հաշուոյ կռուած ոչ մէկ արգելքք չկայ։ Ապահովագրութիւնը երկարաձգուած, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, անոնց որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ թէ մահ պատահի ապահովագրեալը գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ առանց հաշուի առնելու վճարումն ապահովագիններուն։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՕՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմաններ ալ ունի որ աշխարհին մէջ ցարդ գանձուած պայմաններէն ամէնէն աւելի չահաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ժ. ՈՒ. ՀՈՒԻՏՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ենթակ Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս, Հաւիթօյ խան
Վօյվօտա փողոց, Վէթալիս խան
Ղալաթիա

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

[illegible]

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

Անմիջապէս կը ջնջէ [illegible] 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները, [illegible] միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբութեան, արիւնամիզութեան, [illegible] պատճառ [illegible] որ առաջ կը բերեն անդրա և ուրիշ գեղերու հետ խառն [illegible]։

Ամէն բաժակ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։

Ամէն դեղարաններ

A.

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Ապահովագրական Ընկերութիւն

Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829

Վանտոմի հրապարակ, թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	252	Միլիոն ֆրանք
1900ին գանձուած ապահովագին	21	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	107	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիառ »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	120	Միլիոն Ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	280	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	153	» »
1900ին գանձուած ապահովագին	17	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց գեղչեալ գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով Իւնիօնի ապահովագրուողը ԶԵՐԾ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, զորս կ'ենթարկին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒԻՍ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, [illegible] Խան, Օսմ. Պանքային դիմացը։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէշթա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովեալներու գումարներ
332 միլիոն ֆրանք	114 միլիոն ֆրանք	461,03[illegible],390 ֆրանք

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և անմրցելի գիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, չահաբաժինք մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսաթոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Պոլիս, Պարնաթան խան։ Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. Կայս. Պանքայի

Ընդհանուր գործակալ ամբողջ Թուրքիոյ համար
ՈՐԴԻՔ ՆԻՍԻՄ ՊԱՐՆԱԹԱՆԻ

747 76—104

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆr. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, առանց օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով, ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ և է առարկութիւն չընէր ապահովագրեալին անձնատուութեան, մենամարտի, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ անոնց խմաց տրուելու ալ կատարուի. Նմանապէս ո՛ և է սակի յաւելուած չի պահանջեր։ Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կ'ելլեն կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Նոյն ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,483,965 ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարաշէն շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ուկէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18, 1898ինը՝ հարիւրին 18 և 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՌՈՒՆՃԵԱՆ։

Է. Պոլիս Ղալաթիա, Թահթաքալէ խան, Օ Մ. Պ Նքային դիմացը։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէբօ	3607	Տօնկօ	2906	Կրոտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Տօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիբիօ	1735
Արիոսգօ	227[illegible]	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տչաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըլինօ	841	Տինամօ	304	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օթհօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1837	Էրազօ	1841	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Պալէրմօ	1637	Վարրօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Պօլօ	510	Վօլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Խէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Թոֆիօ շոգենաւը, նաւապետ Ծօյս, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած է։

Միֆասօ շոգենաւը, նաւապետ Ուօրտ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած է։

Ալիֆրօ շոգենաւը, նաւապետ Պինկամ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս կը սպասուի տարիլ 2ին։

Էպրօ շոգենաւը, նաւապետ Ուատ ընդհանուր վաճառքով պիտի մեկնի Հուլէն ամսոյ 25ին ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալը Տ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ

Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միւմթ խան, Ղալաթիա 377

ՓԱԹ ՏԸ ՆԱՖԷ ՏԸԼԱՆԿՐԸՆԻԷ

PATE DE NAFÉ DELANGRENIER

Շատ ախորժելի չաքարահատ մըն է ընդդէմ կուրծքի հիւանդութեանց։ Բարիզի Փաքիւլթէին ու հիւանդանոցներուն 40է աւելի բժիշկներուն կողմէ հռչակուած է իբր չատ ազդեցիկ դեղ մը ընդդէմ ՀԱԶԻ, ԵՕԴԱՅԱՅԻ ու ՊՐՕՆՇԻԹԻ։

Տըլանկրընիէ մարքան պահանջել։

Կը գտնուի ամէն դեղարաններու մէջ։ 26—30

COMP 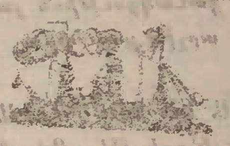 RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Գշ. 11/24 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Գշ. 12/25 Իզմիր, Պիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիաէն (Բորդ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ)
Եշ. 13/26 Սէվաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 14/27 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 15/82 Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բորդ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅՏԵԱՆ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳ. [illegible]

Մարտ 26 Մինկրէլի, [illegible]
» 30ին Անատոլի, [illegible]
» 27ին Ֆլանտր, [illegible]

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 28 ի Մինկրէլի, [illegible]
[illegible] և Նովօ [illegible]
» 31ին Անատոլի, [illegible]

[illegible]

Առաջին կարգ 245 ֆրանք, [illegible] 175 ֆրանք. [illegible]

[illegible]

516 [illegible] ՌԸՊՈԼ

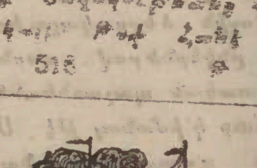

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Պոլսոյ միջեւ բանեղ նաւ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմէնեան	10500	Էմիրշիրն	3500
Քէսդրիան	10500	Արդժըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապիան	3500
Ֆօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլիան	2500
Քասդրիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆրըճինիան	8000	Լէսպիան	2600
Թալէրնիան	3700	Մինձօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	80
Թալիան	3500		

Աշրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքը այլուր փոխադրելու եւ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը գրել, շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, Քարաքէօյին վրայ
[illegible] Հէճ խան

800

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ամէն ամիս երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	6841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3239
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Ծամարիա	2552
Սէրվիա	7392	Ալէքքօ	2161
Ուլթանի	7269	Շէրպուրկ	161[illegible]

Դիմել առ
ԺՈԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէ Եալը խան, թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա Քարաքէօյ ... փողոց։ 255

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պօրտոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէզ	3000	Թիպիս	2500
Անուբիս	3000	Նէֆթիս	2400
Թէպայըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեմոնրուս	3000	Աէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլը	3000	Կառնաք	1500
Տարիօթէս	2500	Կիւլէտ	1500

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

19Ա 21 Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՐԵԱՆ